

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȚARA VISURILOR NOASTRE...

Inchinăm aceste ale noastre
dintre ale noastre
Pentru noi și pentru ei:
Părinților iubii
Educătorilor respectați
ca să ne cunoască și cunos-
cându-ne mai bine să ne înbească
nu mai mult
ci mai cu temei
și mai spre binele nostru

Redacția și administrația:

Prof. Augustin Cosma str. D. Lascu Otadea.

Cu vesele glasuri de tinere firi
 Cuprinși de-amintirea străbunei măririi
 Spre soare ni-e gândul și mergem spre el
 Lumina ni-e ținta și binele țel
 Trăiască-ne țara și neamul.

Cu dreapta 'nălțată spre Tatăl de Sus
 Jurat-am pe tot ce strămoșii ne-au spus:
 Unire 'ntre frați și pe Domnul să-l iubim
 Și altarul de jertf'al națiunii să fim
 Și sufletul neamului nostru.

«Imnul studenților»

GHEORGHE COȘBUC

C U P R I N S U L :

	<u>PAG.</u>
† Dr. A. MAGIERU:	Credința tinereții române 3
TRAIAN C. COSTA:	Pământ dorit (poezie) 6
T. NEȘ:	Sensul muncii 7
TOBLAȘ GH.:	Cosașii (poezie) 9
ACTEON:	Epigrame 9 și 34
Dr. V. GHERMAN:	Pavilionul național 10
prof. A. COSMA:	Celor ce pleacă 11
DINU TĂNASE:	Eminescu și Goga 13
VIORICA OȚELIA:	Reamintire (poezie) 16
VLAD ZĂNESCU:	Iubirea de țară în poezia lui Mihail Eminescu 17
MARTA MINERVA:	O zi de primăvară 23
T. BLAJOVICI:	În turneu la Salonta 24
OVIDIU ROMAN:	La moartea lui Octavian Goga (poezie) 27
GH. BULGĂR:	Despărțiri 28
DAN M. CREANGA:	Garoafa 35
T. BLAJOVICI:	† Ion Moldoveanu 36
IONEL NADIȘ:	Resemnare (poezie) 37
Prof. A. COSMA:	Ziua eroilor 38
PAULA BIHARI:	Mama (poezie) 39
Prof. PAȘCU BOLCAȘ:	Text biblic 41
Prof. ANTONIU POP:	Text biblic 40
ROMULUS BUZILA:	Intrarea armatei Române în Oradea 42
Prof. A. COSMA:	Simion Bărnuțiu 44
VIORICA:	De ziua doamnei directoare 44
DĂNILĂ TRAIAN:	Examenul 45
DĂNILĂ TRAIAN:	Zama Țiganului 46
OVIDIU DRIMBA:	Despre icoanele pictorului Irimie 47
VIOREL:	De pe frontul examenelor 51
MIRCEA BOLCAȘ:	Ruga mamei mele (poezie) 54
GH. TOBLAȘ:	Examenele 55
TRAIAN COSTA:	Țara mea (poezie) 57
DINU TĂNASE:	Raport asupra activității soc. de lectură V. Alecsandri în sesiunea 1938—39 58
COMANDANT:	Obiceiurile din bătrâni 63
VLAD ZĂNESCU:	Cronica 61
V. MICHÎȘ:	Cronica 62

MAJESTATEA SA REGELE CAROL II
MARELE STRĂJER

Tara visurilor noastre

Anul III.

Mai—Iunie 1939

No. 16—17.

Credința tinerimei române

Aflu atât de potrivit titlul ce l-au dat elevii orădani revistei lor, această arenă spirituală în care aripile lor își încearcă zborul spre culmile albastre.

Ce altceva este tinerețea decât o tainică visare? Iar țara visată de un tinăr e întrezărită în depărtarea poleită cu raze de aur.

Cât sunt de cruzi cei ce vor să taie aripile tinereței visătoare! Cică între realitate și visare ar fi o prăpastie de netrecut.

Eu socot că visarea este un dar ceresc pentru tinerețe. Este calea aurită ce duce spre cer. Visătorii idealști au darul de a sublima realitatea și de a evada din pustiul ei mohorât. Din visare se întruchipează idealul eteric ce înfrumusețează, prin progres, realitatea.

Visarea e patrimoniul sfânt al tinereței, dar eu socot fericiți și pe ceialalți, în vârstă, cari încă nu s'au înstreinat de potecile ei. Celce visează dă dovada unei bogății de frumusețe ce o poartă în suflet. Creștinii sunt niște visători ai cerului în viața de pe pământ. În această visare văd eu rădăcinile marilor avânturi spre noi prefaceri sociale.

Prin aceasta socot a fi răspuns cetitorilor revistei „Țara visurilor noastre“ dacă e bine sau nu ca tinerețea să fie visătoare.

Dar visarea se împacă foarte bine și cu realitatea. Trăsătura de unire între aceste două o constituie *credința*. Ea leagă un punct fix, — să zicem realitatea — de altul întrezărit în ceață, care este idealul.

Care poate fi punctul de reazăm, din care pornește credința spre a construi, după modelul idealului visat, o realitate mai frumoasă?

Care sunt rădăcinile idealului, ancorat în pământul strămoșesc, din care se inspiră tinerimea română în avântul ei spre „țara visurilor“ sale?

Iată-le: mormintele părinților, altarul bisericii strămoșești, câmpurile de lupte biruitoare, eroii și mucenicii, glia stropită cu sudoare, casa părintească, limba maicii, precum și creațiile spiritului românesc în avântul lui spre culmi, ca totatătea elemente, din care se compune noțiunea de Patrie.

Credința constituie legătura sufletească, caldă, iubitoare, înaripată, dătătoare de puteri creatoare și vizionară, cu aceste rădăcini ale moștenirii strămoșești. *Credința* aceasta creiază, prin visarea tinerească, avântul spre culmile unui ideal, tot mai măreț. Iubirea caldă pentru zestrea strămoșească ne mână mereu spre perfecționarea ei. *Credința* în trecut devine puntea de aur spre un viitor mai frumos.

Deviza tinerimei române, în această epocă de mari prefaceri pentru țara noastră, s'a concretizat atât de minunat în cuvintele: „*Credință și muncă pentru Țară și Rege*“.

„*Credința* — după sf. Scriptură — este adevărarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute.

(Evr. 11 v. 1).

Regele întruchipează Patria și este purtătorul nădej-dilor ei de mărire. Iar M. Sa Regele Carol II. mai este, în mod providențial, și o forță dinamică ce îndrumă Patria noastră cu pași repezi spre orizonturi tot mai luminoase.

Trecutul neamului este punctul fix, pe care tinerimea română se reazamă în avântul ei spre viitor. Credința nesdruncinată în Patrie și Rege este puntea de trecere spre noi realizări.

Crede și visează, tinerime română, și din visul tău curat, creiază prin munca credinței tale, România fericită, visată de tine, acum în anii primăverii tale.

„In acest semn vei învinge!“

† Dr. ANDREI MAGIERU
Episcopul Aradului

Deviza străjerului :

Credință și Muncă

pentru

Țară și Rege

Crezul străjerului :

1. Cred în Dumnezeu și în Biserica străbunilor mei ;
2. Cred în Regele Țării, Marele Nostru Străjer, Cărmuitorul destinelor poporului Român ;
3. Cred în muncă și jertfă închinându-mi întreaga mea ființă pentru ridicarea și propășirea Patriei ;
4. Cred în Straja Țării — chezașia unității neamului, hotarelor ș'a sufletului Românesc.

Pământ dorit...

Miilor de martiri cari și-au dat
vieața pentru el.

*Ardealule, pământ dorit,
Udat cu sânge strămoșesc;
L'al țării sân ai revenit...*

*Ai revenit cu bucurie,
Căci suferința milenară
Veacuri ți-a fost parte fie.*

*Din gropi se vor trezi vitejii
Când dușmani te-or amenința,
Când or veni cu-armata regii.*

*Și nimeni nu te va înfrânge,
Ardealule, pământ scump,
Ci ei se vor umplea de sânge.*

*Se vor umplea de roșu sânge,
Și vor mușca a ta țărână,
Iar noi, de milă le vom plânge.*

*Și tu, Ardeal, pământ bogat,
De-apururi vei fi 'nfloritor,
Martirii sângele ți-l-au dat:*

*La Turda a murit Mihai,
Viteazul cel dintre viteji,
Ca de'nflorire parte s'ai.*

*La Alba-Iulia s'a frânt
Pe roată Horia, cel viteaz
Și Cloșca, pentru-al tău pământ.*

*Ardealule, pământ dorit,
Udat cu sânge strămoșesc;
L'al țării sân ai revenit...*

Sensul muncii

Inchinăm aceste rânduri, muncitorilor și muncii.

Am cunoscut o seamă de oameni, cari prin torente verbale rostite de pe pedestale de bălcu, ori ejectorale și prin agitate și unghiulare gesturi, făceau lumii strânse impresia de oameni energici și muncitori.

Mărturisesc, acești oameni nu sunt muncitori, ci neurastenici agitați, cari își risipesc energia prisosită în artificii mincinoase cu dăinuire de o clipă.

Am cunoscut altă seamă de oameni, cari încremeniți în poziție de fakir, privesc în gol, țintă, fără să se clinească, ori, mai ales, fără să depeze în mintea lor șireaguri de imagini, salbe de idei, și să le împărecheze în frapante judecăți nouă, desvâbind adevăruri tănuite.

Nici aceștia nu sunt muncitori; ei sunt sclavii unei netulburate trândăvii, care acopere o leneșă circulație a vieții în trupul împietrit.

Oamenii muncitori se caracterizează pe laturea psihologică, printr'o sforțare susținută, o permanentă încordare de voință și o sprintenă activitate, controlată și îndrumată, a fanteziei și inteligenței creatoare.

Pe laturea fizico-socială munca se întrupează în materie, ori forme sociale, intervenind modificatoare în rețeaua forțelor mecanice, în stările materiei și în organizarea societății.

Idealul educativ al familiei, societății, și școlii trebuie să fie coordonarea armonică, potrivirea cu folos, a celor două aspecte ale muncii: psihologică și mecanică. Energia sufletească, trebuie să se reverse și să se încorporeze în forme statornice: materiale și sociale.

Văzută în lumina acestui criteriu, calitatea și intensitatea muncii, se poate așeza pe întinsul unui etalon care ne îngăduie aprecierea ei, căutându-i poziția între cele două diviziuni fundamentale: a) sforțarea intelectuală creatoare, însoțită de un minim de exteriorizare materială, socială ori artistică b) încordarea spirituală, întovărășită de marile și minunatele modificări tehnice, artistice ori de invențiuni de forme politico-sociale, ale căror efecte se prelungesc în cursul veacurilor.

Se îmbie categoria logică de a judeca aspectul psihologic al muncii după volumul materiei, forțelor și indivizilor asimilați și

transformați, după durata efectelor și senzul lor progresiv, ori regresiv în cursul vremii.

Acest criteriu, ne-ar îngădui să întocmim cu ușurință ierarhia valorilor produse de muncă.

De pildă egoismul, care este un puternic resort dinamic de activitate, produce o muncă de calitate inferioară. Volumul materiei câștigate poate fi mare; volumul uman, însă, până unde se întinde acțiunea egoismului, e redusă la o singură persoană. De asemenea efectele în timp se sting odată cu lopata de pământ aruncată peste mormântul sgârcitului — egoist.

Altruistul idealist, dinamic, constituie antipodul egoistului. Activitatea lui cuprinde în crugul ei un grup social, ori națiunea întreagă. Efectele muncii se vor strecura în sufletele indivizilor, dându-le o tinctură nouă, pregătindu-i pentru alte idealuri, schimbându-le părerile arhaice, după cerințele vremurilor noi, deschizând alte drumuri și pagini în istorie.

Strădaniile educatorilor, năzuințele scolarilor, trebuie să se arate în mutarea elevilor din categoria de muncă inferioară pe planul categoriei de muncă superioară; în exemplele noastre: dela egoism spre altruism.

În lumina criteriului adoptat, străjeria se prezintă ca o școală minunată, pentru aceasta mutare a individului dintr'o categorie în alta superioară. Ea propovăduiește și înfăptuește munca din ale cărei roade se îndulcește colectivitatea, fie prezentă, fie viitoare. Săvârșește acte, cari își întind efectele prin serii de ani. Prin spiritul de iertfă, în interesul colectivității, prin adăparea la virtuțile strămoșești, închinarea la figurile trecute, prin acte săvârșite cu gândul la viitor, străjeria învață individul să cuprindă în sfera sa cel mai mare volum de oameni: generațiile trecute, prezente și viitoare. Prin polarizarea simțirilor în jurul dinastiei și al srălucitorului reprezentant, M. S. Regele Carol II, Domnul și Domnitorul Țărilor Românești, străjeria oferă iarăși o luminoasă pildă de activitate cu efecte extraordinare în timp: consolidare în prezent — și rezistență nebiruință în viitor, față de orice primejdie.

În preajma zilei de 8 Iunie, așa talmăcim datoriiile noastre dascălești și străjerești: o forțare neslăbită pe laturea sufletească, un șir fără sfârșit de manifestări fizico-sociale în interesul colectivității, o închinare supusă față de Primul Străjer al Țării, și atunci vom realiza sensul adevărat al „muncii“ din deviza străjerească.

Casașii

Pace! Liniște de vară
 Și prin aurite lanuri
 Seceră țărani spice
 Ce se mișcă valuri, valuri.

Vin fetele cu ulcioare
 Cu-apă rece dela râu
 Se așează la răcoare
 Printre spicele de grâu.

«Spor la muncă deie Domnul
 Să sfârșim până deseară
 Căci aceste valuri 'nalte
 Intrețin o'ntreagă țară

—Ai gătat? — Gătat — Col'luna
 Se ivește după dealuri
 Să nu ne găsească astăzi
 Cu neisprăvite lanuri

Printre spicele lovite
 Merg cu toții înspre casă.
 O fată cu fusta 'n bete

Cânt'o doină prea frumoasă:
 «Frunză verde pe răzoare.
 Ieri veneam cu trei ulcioare
 Printre galbenele spice.
 Un moșneag vine și-mi zice:
 «Frunză verde pe răzoare.
 Unde mergi cu trei ulcioare?
 «Sulciniță fluturași.
 Merg cu apă la cosași»
 Bine faci tu fătul meu,
 Să te vadă Dumnezeu.
 Doar plugarii toată vara.
 Dau pâine în toată țara.
 Frunzuliță iederă
 Ei seamăn și seceră.
 Printre spicele că marea
 Aibă binecuvântarea»

Glasul sună melancolic
 Printre crucile cosite
 Ce lucesc la raza Lunii
 Prea frumoase aurite.

TOBIAȘ GH. cl. II

Epigramă

Un fost om politic a pus să i se facă
 bustul, care însă nu-i seamănă deloc.

Ți-au cioplit chipul în piatră
 Și să știi c'a reușit:
 Se aseamănă cu tine...
 Doar că tu ești necioplit.

Acteon

Pavilionul național

De Dr. V GHERMAN

În lungul și latul frumoasei și scumpei noastre Patrii, dela coloniile de vară de pe țărmul mării și până la școlile modeste din văile ascunse între munți, vezi înălțându-se catarge impozante în vârful cărora fâlfâie maiestos tricolorul nostru rupt din curcubeu, în bătaia arșiței de vară, sau deasupra peisajului orbitor de alb al zăpezii. Se caută într'adins și nu fără rost, ca aceste catarge să ridice cât mai sus și să țină cât mai drept steagul nostru, exprimându-se un ideal și arătându-se o datorie. Grijă aceasta deosebită pentru înălțarea și susținerea simbolului Patriei și a neamului îmi pare impresionant de frumoasă în toate amănuntele ei.

Se sapă o temelie adâncă în pământ pentru a arăta, că tot ce are această Țară și tot ce e legat de acest neam are rădăcinile adânc înfipte în pământul nostru strămoșesc. Se clădește apoi o bază solidă din pietre și ciment, căci așa cum apa în loc să spele consolidează cimentul, tot așa, puhoaietele de neamuri care au trecut peste noi și pământul nostru, nu au făcut decât să ne lege și mai tare de glia strămoșilor noștri: Un cheag mai puternic decât cimentul a format pentru noi neclintita noastră credință, în care mai tari și mai rezistente ca pietrele de granit pur, erau așezate și fixate marile virtuți ale părinților noștri pentru a forma un zid, nebiruit de neamuri și gata să înfrunte veacurile.

În această bază de ciment, se fixează apoi trei bare de fier, care garantează catargului stabilitatea și siguranța, așa cum umăr la umăr se adună în jurul statului ca să-l susțină și asigure muncitorii cu brațul, cu mintea și cu sufletul. Aceste trei bare pe urmă sunt legate cu două cercuri puternice de metal, sus și jos, drept dovadă ca adevărata forță cetățenească stă în solidaritatea păturilor de sus și de jos.

În acest suport de ciment și fier se așează apoi catargul propriu zis, cel mai frumos exemplar de brad adus din codrii noștri falnici. Se pune o deosebită pasiune în a alege pe cel mai vrednic reprezentant al pădurilor noastre, pentru cinstea de a purta falnicul nostru tricolor. Cel mai drept, cel mai vânos și cel mai simetric dintre brazii tineri e coborât din creasta munților pentru a fi îmbrăcat cu mantia stindardului cași cum ar vrea să simbolizeze și să exemplifice ca și din fiii românismului, caracterul cel mai drept, știința cea mai demnă, tăria sufletească împerecheată cu forța fizică,

sunt chemate a purta și a înălța cinstea și fala românismului. Aceste catarguri din brazi tineri sunt pildă și chemare pentru tineretul nostru român: Cu picioarele înfipte adânc în tradiția pământului, pe baza sigură a credinței în Cel de sus și a virtuților strămoșești, stăm solidari cu mic și mare, drepti ca lumina și tari ca oțelul, purtând cu fruntea ridicată și brațul încordat pe umerii noștri destinul unui neam, gata oricând și la întreaga datorie. Măiestos și încet se ridică steagul, pe catarg așa cum cu Dzeu, trudă, necazuri și suferinți au înălțat și neamul nostru din apăsare și desbinare, oprindu-se câteodată așa cum demulțorii, durere, ne-am poticnit și în cursul istoriei; se înălță sus ca să arate că chemarea omului este de a se ridica deasupra intereselor gliei dacă vrea să ajungă purtător de idealuri în serviciul Patriei. Abia ajuns steagul la vârf, vine bătaia vântului și îl desfășoară, așa cum ideile puse în discuția diferitor curente și convingeri, dau naștere adevărului curat și vecinic.

Catargul înarborat se leagănă în bătaia vânturilor înclinându-se ușor și pentru scurt timp într'o parte sau alta, dar întotdeauna revine în linia dreaptă de echilibru.

Tinerime studioasă a neamului meu, chiar dacă teorii și curente te-ar putea face să te închini pentru moment, nu uita nici o clipă și în nici o împrejurare a vieții că datoria primordială a fiecărui Român este linia dreaptă, tranșată prin jertfe de strămoși, a iubirei curate de Patrie până la jertfirea vieții, cu fiecare clipă de muncă, până la ultima picătură de sânge.

Celor ce pleacă

Orice despărțire cuprinde în sine două momente: unul de deslipire, de detașare de cineva și ceva cărora le-ai fost atașat, alipit, altul de înaintare liberă spre ceea ce vrei să tinzi. Aceleași sunt sentimentele — de durere și de bucurie care ne stăpânesc și pe noi și pe ei, când e să ne despărțim de cei cari au ajuns la sfârșitul drumului ce l-am făcut o vreme împreună: *elevii clasei a VIII.*

Evident pentru ei această despărțire are o parte și de bucurie, de sentiment aducător de liniște, de odihnă, după truda

alor 8 ani: de-a-și vedea încheiate eforturile atâtor ani, — atâtea nădejdi!

Ceeace trebuie să-i cuprindă, în aceste momente nu se poate exprima mai bine, decât o exprimă poporul nostru la sfârșitul oricărei munci de fiecare zi: «Doamne, Ție-ți mulțumesc! Pentru tot cât mi-ai dat! Pentru atât cât mi-am dat!» Căci partea grea de răspundere, pentru rezultatul așa cum îl obținem, — cade întotdeauna și în primul rând, în cârca noastră.

Dar trebuie să-i cuprindă și sentimentul de grațitudine față de instituția, liceul care i-a ocrotit:

Cinstiți-! E cuibul de unde sburați! Nu-i stricați numele nici prin cuvântul necugetat ce ar putea să vă scape de pe buze, cine știe pentru ce nemulțumiri reale ori închipuite.

Mulțumită față de cei ce-au contribuit, — fiecare cu cât ne-a fost dat să putem, — la îmbogățirea sufletului vostru și pregătirea lui pentru noi forme de viață, spre care porniți.

În fața necunoscutului din fața voastră, în care intrați, cu ziua de azi, vă dorim, cei ce rămânem: ca drumul, pe care apucați, să-l simțiți *că este într'adevăr al vostru*; deci să știți că trebuie să-l pregătiți, să-l lucrați, ca să puteți și merge, și sta pe el!

Noi avem nădejdea că va fi așa! Voi să aveți credința că de azi, mai mult ca până acum: *în mâna voastră vă e soarta.*

Să fiți încredințați că veți birui, dacă nu veți uita ceeace ați învățat și în clasă, și în afară de clasă: acasă și în cadrul străjeriei. Dacă nu veți uita că ceeace ați auzit și ați spus de atâtea ori, va trebui să înfăptuiți în sufletele voastre: *credința și munca*. Nu munca individuală numai și egoistă, ci pe cea colectivă: pentru alții, pentru cei puțini și pentru cei mulți ai tăi; pentru toți: pentru Neam și pentru Rege; încadrându-vă tot mai conștient, de azi înainte, în viața neamului din care faceți parte. Cu Dumnezeu înainte! Incredzându-vă în El, veți dobândi puteri să biruiți greutățile vieții, ce se apasă de azi încolo mai mult pe umerii voștri chiar decât pe ai celor ce vă iubesc — dar cu încredere și hotărîre veți putea să faceți din țara visurilor noastre — realitatea vieții voastre simțită și trăită.

Eminescu și Goga

Destinul a voit că la o jumătate de veac dela întoarcerea în veșnicul repaos a cântărețului minunat al gliei și naționalismului nostru, să-l urmeze pe calea fără întoarcere bardul pătimirii și izbânzii Românimii.

Eminescu și Goga! Nume mari alături pe bolta rece a luceafărului, unite în veșnicie prin destin și geniu. Primul și-a ratat o vieață pe care n'o înțelegea în sensul dat de societatea mediocră, anonimă. Al doilea și-a stăpânit vieața al cărui fir și l-a depănat însuși, făurindu-și un destin mare și crud care l-a lovit până la urmă.

Cântarea pătimirii unui neam a început-o un mare poet, moldoveanul Eminescu. Ducând-o mai departe un fecior de popă ardelean, Octavian Goga, și-a împreunat-o cu propria-i vieață. Evanghelistul românismului a prins într'o genială schiță poetică tragedia națională ce începea; Goga poet și luptător și-a pus la temelie poeziei lui o idee căreia i-a dat vieață și strălucire mai mult ca oricine. Poezia națională a lui Eminescu e tendințioasă; același caracter îl are întreaga poezie a lui Goga. Concepția poetică a ultimului e mult departe de principiul artei pentru artă. În poezie, Goga a văzut un mijloc de luptă pentru idee alături de oratorie și proză. În un asemenea caz tendințiozitatea e element structural; lipsa lui ar duce la neputința de a ființa a poeziei lui Goga. Nu numai a lui Goga; de vreme ce o poezie conține în fondul ei o idee patriotică — element politic — a trecut peste limitele impuse de arta pură. Planul pe care găsim punctul de atingere al celor doi mari poeți ai naționalismului, îl formează ideea națională. Felul cum e concepută o idee de un spirit omenesc, izvoarește din chiar individualitatea lui. Eminescu are o vieață sufletească care se prezintă cu un dublu aspect: dorința de nimicire totală, de veșnicul repaos al Nirvanei, desgust de oameni și vieață alături de o iubire fără margini pentru neamul său. Iubirea aceasta care în ultima analiză exclude pesimismul, desnădejdea pasivă, nu-i o iubire oarbă. Eminescu o simte stăpânindu-i sufletul, își dă însă seama de legitimitatea ei și o justifică sistematic. Activitatea-i ziaristică e munca unui geniu care în afară de poet, e un gazetar cu neclintită rațiune și un doctrinar al unei idei. Glossa și Doina: Desinteresarea pentru tot ceace e manifestare de vieață umană și violentul strigăt al unui neam cerându-și un drept

natural; dreptul de viață. Două titluri de poezii schițează perfect duplicitatea sufletească a lui Eminescu. Vieța în sine o vede prin prisma schopenhauriano-budhistă. Suferință, durere peste tot. Dumnezeu fără milă dacă există, sau destinul la fel de crud, a dat omului o viață împletită din suferinți trăite într'o nesfârșită succesiune de dureri. Trăirea unei existențe, hărăzită să fie prilej de veșnică suferință, n'are sens. Binele suprem, fericirea adevărată n'o dă decât liniștea neîiinței din Nirvana budhistă. Religia n'a putut birui deprimarea sufletească; Eminescu a fost lipsit de credință. Altceva a putut să dea momente de echilibru de viață normală spiritului poetului: glasul strămoșilor, al gliei, ce se făcea auzit, atavic, cu murmure din alte vremi, în adâncul frământat al sufletului. Astfel poetul Nirvanei a putut fi în același timp poetul avântat al vremilor de apusă mărire și a putut să întrupeze pentru vremea lui și cele următoare năzuințele naționale și sociale ale națiunii întregi.

Față de deprimanta concepție de viață a lui Eminescu se ridică puterea vitală și sufletească a lui Goga. Goga a suferit cu toată putința de suferință a sufletului său; n'a fost însă niciodată un învins al vieții. Rostul lui, oricât de jalnic i-a fost făurit de «ursita mașteră și rea», nu i-a biruit puterea de viață, nu l-a făcut să dorească părăsirea luptei prin nimicirea vieții. Goga a voit să trăiască și să lupte.

Formația spirituală, fondul sufletesc și influența lumii exterioare îi apropie. Familie românească — cea din care a ieșit Goga, românesc sănătoasă, — cultură, germană, copilărie trăită la țară, desrădăcinare.

Eminescu a fost un cântăreț al naționalismului dublat de un documentat și logic doctrinar. Goga a fost nu numai un maestru al cuvântului, ci a fost un om de luptă. Eminescu nu avea putința de a lupta; îi lipsea un fond sufletesc solid. I l-ar fi putut da creștinismul; crezând ar fi înlăturat tortura întrebărilor cari l-au urmărit mereu. Goga a crezut în Dumnezeu și i s'a adresat. Rugăciunea lui Goga e glasul sufletului chinuit cu totul altfel decât revoltatul Dac prin care Eminescu sfidează o Divinitate în care nu găsește deslegarea chinului său sufletesc. Goga s'a ridicat deasupra vieții, a luptat și s'a îndreptat pe deasupra piedicilor spre zarea luminoasă a izbânzii, Eminescu a fost învinsul vieții și a abandonat lupta; bolnav sufletește, bolnav trupește, s'a cufundat în haos înainte de moarte.

În vremea ce o trăia, Eminescu reprezintă între atâți demagogi, falși profeți și patrioți de paradă, clarviziunea și ideea națională, pe care o va relua sub acelaș aspect și mai târziu, Octavian Goga.

Eminescu, a fost rasist în sensul în care va fi mai târziu Goga; a văzut în țaran singura valoare pozitivă, după cum Goga avea să numească mai târziu satul: marele rezervor al națiunii, marele tot.

Ideea de rasă este adânc întipărită în gândirea politică națională a amândouă, cu tot ceea ce decurge din ea. Credința în rasă, în neam, le întoarce ochii spre trecut și Eminescu este, cum va fi și Goga, tradiționalist.

Naționalismul lor are o accentuată nuanță conservatoare.

Decăderea prezentului îndreaptă fatal privirile spre un trecut mai bun, retroprivire care dă nădejde pentru un viitor mai bun. Eminescu a căutat să descifreze rostul neamului acestuia în cronicile acoperite de colb ale vremurilor de strălucire mușatină și basarabă, neputându-l găsi în maimuțarea demagogică a unei epoci ridicule.

Ceea ce e bun în Franța, în Germania, în Italia, nu e bun numai decât la noi. Noi suntem altfel de cât ceilalți; de aceea formăm doar o națiune deosebită. Eminescu a văzut primul, îndrăgind un trecut scump și glorios, soluția justă: îndreptarea relelor s'o căutăm în noi, nu în afară.

Goga îndreptându-și văzul «spre cei rămași în urmă» a iubit același mare trecut și a dat aceeași deslegare: menținerea specificului nostru național și a purității rasei. În gândirea lor politică, sunt prezente toate laturile problemei noastre naționale: socială, demografică, rasială care se încheagă omogen în cadrul ideii naționale. Eminescu a colindat ținuturile românești, le-a cunoscut și iubit. A avut convingerea nu a unității; — era această conștiință de unitate intrată în sentimentul general de atâta timp, — ci a necesității unității. A colaborat la foile fraților de sub alte stăpâniri, a întrezărit vizionar, în unitatea spirituală, fundamentul unității politice și a crezut în ea. Goga mai norocos a luptat și biruit, a asistat la victoria cea mare și a muncit pentru consolidarea edificiului național nou.

Poeți, doctrinari, profeți ai naționalismului; care din ei are întâietate? Eminescu n'a fost înțeles poate de aceea și-a ratat și vieța; Goga dimpotrivă glasul lui povestind lumii «jalea înstrăinatului Ardeal» n'a trezit înțelegere, ci entuziasm.

Eminescu și Goga sunt în afară de timp, raportându-i totuși la vremea lor îi înțelegem mai mult. Eminescu a fost un precursor, Goga a mers pe drumul deschis de el. Primul a dat putere, din geniul lui, ideii; Goga a dus-o mai departe. A adresat-o inimii, a turnat-o în tiparele de aur ale versurilor lui și a dat suflet armatei țării libere în momentul intrării în războiul care avea să ducă la transformarea în realitate a unui vis stropit cu multe, multe lacrimi și mult sânge.

Sunt nume prea mari, prea scumpe pentru a încerca o banală rânduire după norme diferite; Eminescu și Goga sunt în afară de timp și spațiu, sunt mai presus de noi prin moarte și geniu.

Pe bolta senină, din sferele înalte, luceafărul își trimite raza-i de lumină contopită cu cea a stelei cântărețului pătimirii noastre. Eminescu și Goga veghează alături din înălțimea rece a nemuririi la împlinirea rostului nostru pe acest pământ.

Icoana lor să fie veșnic înconjurată de dragoste în sufletele noastre*).

DINU TĂNASE

Reamintire

(Dedicată prietenei mele Eugenia Pătălău la 14 Aug. 1938)

*Va ninge toamna veștede petale
Va ninge mii de frunze pe alei,
Iar grădinița visurilor tale
Va lăcrăma de picurii cei grei.*

*Și în amurgul tainic o față dureroasă
Privi-va jalnic părui 'nzepezit,
Subit un dor puternic în unda somnuroasă
Va rechema icoana primului iubit.*

*Dar grădinița visurilor tale
Va lăcrăma de picurii cei grei
Căci toamna numai veștede petale
A presărat pe tristele alei.*

VIORICA OȚELIA
cl. VI L. Sf. Ursula

*) Vorbire ținută în ședința comemorativă a soc. V. Alexandri în 20 Mai a. c.

Iubirea de țară

În poezia lui Mihail Eminescu

Un popor se cinstește, cinstind pe cei
care îi fac mândria (M.S.Regele Carol II).

Cinstirea înaintașilor și mai ales a acelor care și-au pus întreaga lor viață în slujba țării și a neamului lor, nu este numai un act de pietate față de cei dispăruți, poate atuncia când mai era nevoie încă de munca și priceperea lor, ci este și o datorie sfântă a neamului din sânul căruia s'au ridicat și mai ales a tinerei generații, nădejdea de mâine a neamului, care culegând rodul trudei lor vor găsi în pilda vieții lor, exemple vii de înalt patriotism și de iubire sfântă față de patrie și neam. Căci «un popor se cinstește, cinstind pe cei cari îi fac mândria».

Iată rostul și în același timp înțelesul comemorării de astăzi: la a 50-a aniversare a morții lui Mihail Eminescu, voim să preaslăvim în el cea mai înaltă întrupare a geniului poetic românesc, care, ridicându-se într'un salt măreț, a dat viziunea sublimă a durerilor umanității și a marilor aspirații naționale. Voim ca să arătăm mai ales cât de apropiat este sufletul lui Eminescu, de sufletul nostru, cât de actuală și vie i-a rămas opera și cât de profetic a întrevăzut el un viitor care prin jertfa atâtor suflete alese ca și al lui, a devenit pentru noi un prezent.

Căci Mihail Eminescu n'a fost numai cugetătorul pesimist al cărui crez filozofic a fost suprema înțelepciune în abnegația cea mai deplină, în contemplarea cea mai inactivă și în indifeerența cea mai stoică; aceea ce-l apropie mai ales de noi, deși a trecut o jumătate de veac dela moartea sa, este sentimentul iubirii de neam și țară care străbătând dealungul operei sale îl transformă astfel într'un cântăreț al trecutului și un idealist al viitorului. Mihail Eminescu a cântat trecutul neamului; l-a cântat cu patimă, pentruca cei prezenți inspirându-se din el, din vitejia și măreția lui, să-și formuleze un crez pentru viitor; un crez mai bun; un crez salvator.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie
Țeara mea de glorie, țeara mea de dor ?
Brațele nervoase, arme de tărie
La trecutu-ți mare, mare viitor.

Desnădăjduit de decăderea prezentului, poetul nu disperează ca de altădată : se adresează trecutului, îl cheamă pentruca să-i dorească apoi țării un viitor demn de trecutul său.

Spada ta de sânge dușman spumegând
Și de-asupra idrei fluture cu vântul
Visul tău de glorie falnic triumfând.

Gloria țării e suprema dorință a poetului ; ea să fluture deasupra idrei împreună cu vântul pentruca :

Să spună lumii, large steaguri tricolore,
Spună ce-i poporul mare, românesc,
Când s'aprinde sacru candidă vâltoare.
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Iubirea de țară a lui Mihail Eminescu se manifestă și prin dorul lui de «dulcea Bucovină» «de patria iubită» și de «valea natală»

Aș vrea să văd acuma natala mea vâlcioară
Scăldată în cristalul pârâului de-argint.
Să văd ce eu, atâta iubeam odinioară
A codrului tenebră, poetic labirint.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Să mai salut odată colibele din vale
Dorminde cu un aer de pace, liniștiri
Ce respirau în taină plăceri mai naturale,
Visări misterioase, poetice șoptiri ;

Sunt dintre primele lui versuri, publicate în revista Familia. Și totuși ce duios ne sună și acum în urechi, glasul acela plăpând și arhaic în suspinul după natala lui vâlcioară. Acest sentiment avea să-l stăpânească pe poet dela început până la urmă : dela primele încercări până la cea din urmă. Astfel avem Doina, cântarea jalnică a instrăinării noastre :

Dela Nistru pân 'la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-s'a :
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.

Străinii ne stăpânesc — iar Românul e străin în țara lui.

Și cum vin cu drum de fier
Toate cântecele pier.

E desnădejdea ce-l încearcă atunci când vede cum străinii s'au cuibărit în casele românești. E strigătul de revoltă, ce izbucnește din pieptul lui de Român :

Cine-au îndrăgit străinii,
 Mânca i-ar inima câinii.
 Mânca-i-ar casa pustia
 Și neamul nemernicia.

Această poezie a fost considerată de către mulți critici ca un manifest xenofob care coboară din înălțimile siderale, prea pe pământ, geniul lui Eminescu. Și cu toate acestea, răspunsul e-atâta de ușor; ni-l dă însuși poetul:

Și cum vin cu drum de fier,
 Toate cântecele pier.

Eminescu a fost înainte de toate român și numai după aceea cugetător: ca filosof s'a coborât până la cea mai mare adâncime a cugetării ridicată până la intensitatea cea mai mare a sentimentului omenesc. Ca român însă, s'a înălțat, până la sentimentul iubirii de neam și patrie; a privit de-acolo, a văzut dureroasa priveriște a decăderii prezentului:

Și cum vin cu drum de fier,
 Toate cântecele pier

Și atunci s'a întors din nou la trecut; la trecutul glorios al neamului. Și avem acea minunată invocare, către eroul creștinătății și al Românilor: University Library Cluj

Ștefane, Măria Ta,
 Tu la Putna numai sta.
 Las Arhimandritului
 Toată grija schitului.
 Lasă grija sfinților
 În sama părinților,
 Clopotele să le tragă,
 Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă...
 Doar s'a 'ndura Dumnezeu
 Ca să-ți mântui neamul tău!
 Tu te 'nalță din mormânt
 Să te-aud din corn sunând
 Și Moldova adunând.
 De-i suna din corn odată,
 Ai s'aduni Moldova toată.
 De-i suna de două ori
 Iți viu codrie 'n ajutor.
 De-i suna a treia oară,
 Toți dușmanii or să piară,
 Din hotare în hotare.

Dacă cei de astăzi nu văd primejdia instrăinării lor; dacă
nu aud strigătul primejdiei,

Și cum vin cu drum de fier,
Toate cântecele pier,

Atunci scoală-te tu din mormânt și vino de-ți mântue
neamul. Adună-ți oștirea, Moldova, țara întreagă și în tocmai
ca la Rahova, Podul Inalt, Valea Albă, aruncă-te asupra străi-
nului și alungă-l din țară, din casa ta unde s'a cuibărit, pentru
ca să piară toți dușmanii, din hotare în hotare și pentru ca
să avem

Viață în vecie, glorii, bucurie,
Arme de tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Această dragoste de țară, dragoste nețărmurită care pri-
vind prezentul decăzut, cheamă trecutul pentru făurirea viito-
rului, avea să dea cea mai puternică viziune în scrisoarea a
treia, — suprema întruchipare a iubirii de patrie și neam: E
întâlnirea dramatică dintre Baiazid și Mircea; — primul sulta-
nul poporului în plină glorie de expansiune și de cucerire; ce
de-al doilea domnitorul român, stăpânitor al unei țări cu mult
mai mică în comparație: primul îngâmfat tocmai din cauza
gloriei sale; cel de al doilea »un bătrân atât de simplu după
vorbă, după port:

— Tu ești Mircea?

— Da 'mpărate.

Iată primul semn al îngâmfării. După ce în prima parte
a poeziei am văzut, în legendarul vis. întruchipat visul de
măreție și de întindere al viitoarei împărății otomane, iată
contrastul dintre cele două puteri; dintre cei doi conducători:
iată mândria primului și modestia celuiilalt.

— Ai venit să mi te 'nchiui.

Să nu schimba ta coroană într'o ramură de spini? Și ur-
mează răspunsul lui Mircea: Românul. Răspunde modest dar
hotărît:

Orice gând ai, împărate și oricum vei fi sosit.

Cât suntem încă pe pace, eu îți zic: Bine-ai venit.

E urarea pe care poporul român — ospitalier din cale
afară — o adresează tuturor aceluia care vin în țară — cu
gânduri bune. E primirea pe care Mircea o face lui Baiazid —
oaspetelui, nu însă cerceritorului căci

»De spre partea închinării însă, Doamne, să ne ierți,
 Dar acu vei vrea cu oaste și războiu ca să ne certi,
 Ori vei vrea să faci întoarsă de pe — acuma a ta cale,
 Să ne dai un semn și nouă de mila Măriei Tale.
 De-o fi una, de-o fi altă : ce e scris și pentru noi,
 Bucuroși le-om duce toate, de e pace, de-i războiu.«

E credința în fatalitatea sorții — e credința care a dus
 în trecut, duce în prezent și va duce în viitor neamul nostru
 la izbândă.

Cum, când lumea mi-e deschisă, a privi gândești că pot
 Ca întreg Ali otmanul să se 'mpiedice de-un ciot.

Sultanul jignit de cutezanța unei împotriviri neașteptate,
 își pierde cumpătul și măsura într'o îngâmfată înșirare a vic-
 toriilor repurtate : și de crunta-mi vitejie tu te aperi cu
 'n toiag.

Și purtat de biruință, să mă 'npiedic de-un moșneag ?

Și răspunde Mircea. Modestia de până acum se transformă
 în demnitate : De-un moșneag, da împărate ! Căci moșneagul ce
 privești.

Nu e om de rând, el este Domnul Țării Românești.

E intruchipată aci demnitatea Românului de a nu se pleca
 în fața nimănui în afară de Dumnezeu. E demnitatea pe care
 nu și-a pierdut-o nicicând și pentru că și-a păstrat-o, și-a
 păstrat ființa neamului.

E nu ți-aș dori vreodată să ajungi să ne cunoști,
 Nici ca Dunărea să 'nuece, spumegând, a tale oști.
 După vremuri mulți veniră, începând cu acel oaspe
 Ce din vechi se pomenerte, cu Dariu al lui Istaspe,
 Mulți durară, după vremuri, peste Dunăre vreun pod
 De-au trecut cu spaima lumii și mulțime de norod.

Împărați pe care lumea nu putea să-i mai încapă,
 Au venit și 'n țara noastră de-au cerut pământ și apă.

Și nu voim ca să mă laud, nici că voiu să te 'nspăimânt :
 Cum venivă se făcură toți o apă și-un pământ.

Dealungul veacurilor — toți aceia care a venit să ceară
 dela noi pământ — s'au făcut o apă și-un pământ. Puterii se-
 milumei, Mircea îi opune rezistența poporului său de care e
 sigur.

Te fălești că înainteți răsturnat-ai val vârtej

Oștile leite 'n zale de 'mpărați și de viteji ?

Tu te lauzi că apusul înainte ți s'a pus ?

Ce-i mâna pe ei în luptă ? ce-au voit acel apus ?
 Laurii voiau să-i smulgă de pe fruntea ta de fier
 A credinții biruință, căta orice cavaler
 Eu ? Imi apăr sărăcia și nevoile și neamul.
 Și de-aceea tot ce mișcă 'n țara asta, râul, ramul
 Mi-e prieten numai mie, iară ție dușman este.
 Dușmănit vei fi de de toate făr'o prinde chiar de veste.
 N'avem oști, dar iubirea de moșie e un zid
 Care nu se 'nfiorează de-a ta faimă Baiazid.

Răspunsul acesta nu este numai al lui Mircea care reprezintă pe domnitorul iubitor de țară — ci este răspunsul neamului de eri, de azi și mâine — aceluia care vin să ne ceară pământ și apă — că se vor face toți o apă și-un pământ.

Căci noi murim mai bine 'n luptă cu gloria deplină
 Decât să fim sclavi iarăși în vechiu-ne pământ.

Căci noi suntem hotărâți să ne apărăm sărăcia și nevoile și neamul — cari sunt ale noastre și numai ale noastre și pe care nu le 'mpărțim cu nimeni — căci iubirea de moșie e un zid care nu se înfiorează de faima nimănu. Micea cel Bătrân n'avea oști, avea iubirea de moșie. Noi le-avem pe amândouă ele formează pentru noi brâul de oțel de care se vor lovi dușmanii țării și ai neamului — zidul inexpugnabil și de netrecut.

Zidul iubirii de neam și țară.

Așa trebuie înțeles sufletul marelui Eminescu, astăzi când comemorăm 50 de ani dela moartea lui. Regina Maria spunea cândva : Nu vărsați lacrimi pe mormântul eroilor — presărați flori și pătrundeți-vă de iubirea lor de patrie și neam. Așa vom face — vom presăra flori pe mormântul lui Eminescu — și chemându-l de acolo din eternitate, îl vom readuce pentru moment în mijlocul nostru.

Ne va auzi glasul și se va întoarce cu fața spre noi.

Și ne va întări puterea de a rosti aci dela granița de vest a Țării cuvântul înalt tuturor aceluia care se 'ndreaptă astăzi spre hotarele noastre sfinte și eterne : — că noi ne apărăm sărăcia și nevoile și neam — și că n'avem de dat nimic din ceea ce a fost, este și va fi pentru eternitate al nostru și numai al nostru.

Și numai atâta timp, sufletul lui Eminescu ne va privi cu încredere, cât vom fi hotărâți să ne apărăm țara noastră sfântă cu atâta patimă încât : pentru fiecare palmă din pământul patriei, să cadă zeci de mii de capete din tabăra dușmană și milioane de piepturi dela noi vor fi gata să apere granițele sacre și eterne. Numai atunci, vom putea spune că l-am înțeles pe deplin — pe Eminescu.

VLAD ZĂNESCU

O zi de primăvară.

E cald. Soarele a ieșit mai devreme din palatul său de foc, împrăștiind umezeala ce plutea în aer și acum caută iscoditor să găsească câte-o picătură de rouă, o boabă de diamant, ascunsă în iarbă. Razele sale calde auresc câmpul plin de păpădii. Din loc în loc câte-o floare-a-soarelui, mândră regină a câmpurilor, se rotește după iubitul ei, soarele. Totul e vesel. Funicile hărnicie aleargă după hrană.

Copacii par ninși; florile lor răspândesc un dulce miros.

Uite, ce fluturi frumoși! Ce delicat se-așează pe-o gingașe floare de cireș. Dar unde-i? Iată-l săltând spre altă floare. Pare un prinț care e așteptat de toți.

În zare se vede pădurea, cu minunatele-i poeni, ascunse de tufe de alun, cu fermecătorul lac, pe care cu atâtă delicatețe plutesc nuferi, vase de argint care sunt aruncate pe-o oglindă de aur. Un fâlfâit greoiu de aripi se aude. E barza, musafirul nostru venit de curând, menit să aducă cu el caldele zile ale primăverii. Cu ce plăcere își moaie picioarele de coral în apă! Din gaurile lor broaștele o urmăresc cu teamă cu câte-un ochiu. Din păruș rațele sălbatece se trezesc și caută hrană.

Cu cât soarele se înalță mai sus, cu atât pier și farmecele dimineții. Pădurea e mai tăcută, vietățile ei dorm în culcuș.

Din când în când câte-o pasăre scoate niște strigăte răgușite.

Veverița se mai joacă pe trunchiul bătrânului și găunusului stejar.

Coșofana, privind din vârful unui frasin a observat un nor.

Curând o ploaie binefăcătoare stropește pădurea. Totul e

mai înviorat. Căprioarele fug la apă să-și umezească botul catifelat.

O mierlă flueraă distrată și plictisită după niște grauri. Soarele scade treptat, treptat. Toată zarea se'nroșește. Pădurea pare aprinsă.

E clipa în care pădurea are una din cele mai pitorești aspecte.

Când bătrânul soare a apus, se trezesc animalele de noapte.

Zâna florilor, frumoasa zână, a ieșit din locuința ei, crinul, și își moaie veselă picioarele-i albe ca de zăpadă, în lac. A ieșit luna, mama bună, îmbrăcând totul cu argint. Piticii au ieșit și ei din locuințele lor și veseli întind horă mare. Câteva rațe mai somnoroase dormitează între trestii. Copacii par monștri cu chip și brațe omenști.

E o plăcere să vezi ce veselă joacă furnica la țârâitul unui greer. O clipă totul se'ntuneacă: un nor din glumă acopere luna. Dar iar se face lumină.

Când petrecerea e în toi, se aude trâmbițatul cocoșilor ce anunță zorile. Toți se ascund. Soarele răsare cu mândrie îm-prăștiind lumină. Și iarăș va apune soarele, și va fi petrecere iarăș, toată vara, până la toamnă, când toate animalele se ascund în culcușul bun și cald pregătit pentru iarnă.

Oradea, 3 V. 1939.

MARTA MINERVA
cl. II. N. D. S.

Cu „Scrisoarea pierdută“

In turneu la Salonta.

Succesele — ce-i drept, nu le bănuiam — dela Satu-Mare, Halmei . . . ne înfloriră în minte proiectul unui nou turneu. De astă dată ne-am propus să-l facem pe o altă linie decât cea din primul:

Oradea-Arad. Dar „mama noastră“ — Școala — nu ne îngăduia să ne depărtăm prea mult de ea, mai cu seamă că se apropiau examenele.

În limita posibilităților am căzut de acord ca să mai dăm o reprezentație „de pomină“ la Salonta . . .

Ziua întâia de Rusalii . . .

Trenul pleca la ora 1 și 13 minute. Deja la 1 fără 20 inter-preții „Scrisorii pierdute“ se plimbau împacienți pe peron. Printre

primii sosiți era și Brânzovenescu, grijuliu să nu se repete povestea . . . din primul turneu.

După ce la porunca dlui profesor ne urcarăm în vagon, în câteva clipe am înghebat un cor, corul cel mai multivocal din lume.

Când personalul trenului lua ultimele măsuri pentru plecare, cineva mă anunță că mă „caută un domn“.

— Nu-l cunoști cine-i.

— Nu.

Imi scosei capul pe fereastră. Era tata.

— Credeam că ați plecat. Uite ce vroiam să-ți spun. Ai bani?

— Nu prea.

— Iți mai dau, dar să nu te puie păcatele să-mi-i cheltu-ești pe orice lucru de nimic cum ai făcut când te-ai dus la „tinerime“.

Câți bani mi-ai cheltuit atunci, numai capeți dela mine până ce te însori. Ai auzit?

— Da auzit, dar mă gândesc că n'ar fi bine să mă 'nsor la Salonta?

Pe nesimțite trenul începu să alunece. Apoi accelerând din ce în ce, roțile prinseră un glas ce-mi plăcea să-l ascult.

Involuntar începui să fredonez „Glasul roților de tren . . .“ Mereu conturbat, m'am decis să intru în „cercul verbal“. Popescu tocmai povestea o întâmplare din viața sa școlărească!

— Poate ați observat și voi, începu el, că de vre-o două luni nu mai absentez dela nici-o oră de curs. Până atunci sufeream grozav de „chiulangită cronică“. Să vedeți prin ce remediu m'am vindecat. Absentasem trei zile consecutiv și de-acasă nu mă știau.

„Motivarea“, dragii mei, purta frumos caligrafiată iscălitura tatălui, dar nu de mâna lui. Mă credeam erou. Peste o lună se'ntâlnește tata cu dl Diriginte în tramvai. La un moment dat, dl Diriginte scoate „un bilețel“ (ce se chema „motivare“) și-l pune în mâna tatei.

— Dle Popescu, dvoastră ați iscălit aici?

— Nu . . .

Vine tata acasă și cum dă cu ochii de mine

Dac'ar fi dat numai cu ochii . . . poate că nu mă vindecam definitiv de „plastografie“ . . .

Intram în gara Cefa. De partea stângă se întinde Inandul, sat de care mă leagă copilăria.

Văzându-mă contemplativ, Farfuridi mă întrebă:

— Unde te uiți:?

— La locul unde mai am de făcut numai eu singur un turneu: în studiul materialului fizicei din acest an școlar.

Ajunși în gara Salonta, ne dăm jos. Prin orăș plecarăm „în ordine“, unii cu birje alții călare pe jos. Când am ajuns la teatru, Ionescu se găsește fără geamantan. Il uitase desigur în tren.

— Ce mă fac? Era nou nouț.

Disperat, păgubașul se decide să se lase de școală și să intre ucenic la „fabrica de geamantane“.

Seara la reprezentație am fost onorați de prezența „Gimnaziului de fete“. Una, colegele-i ziceau Nușica, ciripea într'una:

— Ce vrei dragă, eu vorbesc din experiență. Exact așa mi-a cumpărat și mie mama o rochie . . .

Ca să nu rămânem nebăgați în seamă, ne așezăm și noi la taifas.

— Măi, i-ascultați! Eri lângă noi au fost două nunți.

— Atunci ai avut fericirea și ocazia să dansezi singur prin cameră.. Vorbise dșoara guralivă.

— Desigur, dumneata vorbești din experiență.

— Băieți, începem! — tună ca din senin porunca. Trebuie să ne luăm și noi vrând-nevrând bilete de . . . ieșire.

După reprezentație, sigur că am obținut un succes formidabil, fără avizul nimănui, ne făcură intrarea în restaurantul cel mai apropiat. Petrecerea era s'ajungă'n toiu: „Bea, bea nu te lăsa . . .“ Inlemnirăm.

Di profesor ne dăduse de urmă.

— Băieți, voi aici? Ce faceți :?

— Ne-am pregăti și noi pentru ziua laptelui, dle profesor.

— Cu tine mai vorbesc eu mâine. Plățiți ce-ați consumat și cu toții la gară. Repede.

Am ajuns cu câteva minute înainte de sosirea trenului.

Cum ne urcarăm, lui Trahanache îi vine în minte că el are (vom vedea dacă a avut) un pui fript în geamantan. Iși căută geamantanul.

După ce l deschise îl închise din nou și s'apucă să facă câte-o „vizită înopinată“ celorlalte geamantane.

Ce se întâmplase? Puiul sburase ori ziua fiind o temperatură extrem de ridicată, poate, se evaporase. Acum nu-și cunoștea geamantanul. Nu și-l putea închipui făr'de pui, fript.

— Ce să fac? Mi-e foame . . .

— Trage semnalul de alarmă!

Un vânt lin, de noapte, prinse să adie printre frunzele de tei.
 Totul intrase în împărățiatăcerii. Inspre apus un nor, ca un
 covor negru bara orizontul.

„Un orologiu sună noaptea jumătate

„La castel în poartă oare cine bate?“

Numai după ce s'a convins „că sunt singur“, tata m'a
 lăsat să intru:

TRAIAN BLAJOVICI.

La moartea lui Oct. Goga

Intr'astă lume omul
 E veșnic trecător
 Dar tu nu ești ca alții
 Tu ești nemuritor.

*Ca un luceafăr ce-a apus,
 Te-ai stins și ai plecat
 Și ne-ai lăsat pe toți de-aici
 Cu suf etu 'ntristat.*

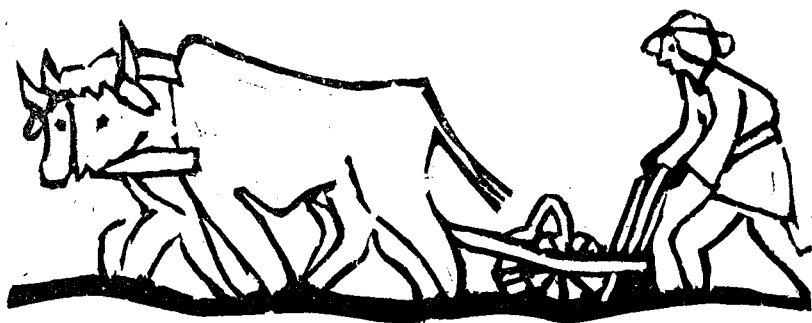
*Poet al pătimirii noastre,
 Ai plâns al nostru mare chin
 Iar azi ne lași în voia sorții,
 Ne lași pe noi în greu suspin.*

*De-acum te duci spre alte țări
 Care-s cu mult mai bune
 Și unde lira ta de-acum
 Nu va putea să sune.*

*La Ciucea pe al tău mormânt,
 Noi flori vom presăra,
 Iar pentru tine Domnului
 Plângând ne vom ruga.*

*Privighetori din alte țări,
 Vor plânge'n luminișuri,
 Va plânge-un neam întreg de-acum,
 Căci plâng lustrele Crișuri...*

OVIDIU ROMAN Ci. V.

Despărțiri . . .

(nuvelă)

Putea-vei oare, potoli durerea marilor despărțiri ?

Pe coasta de deal ce urcă, aproape pe nesimțite din valea Mieilor la depărtare de o jumătate de oră, de satul Murari, se 'ntinde pe o suprafață destul de mare, pădurea sătească în care de peste 15 ani Grigore Bumbu era păzitor bun și credincios.

De atâta vreme dibăcia și priceperea pădurarului fu în stare să mulțumească ambele părți ale satului Murari : organele de conducere, primăria și masa locuitorilor adesea lipsită în toiu iernii de lemnele necesare să-și mai desmorțească oasele înghețate.

Își ducea acum liniștit viața deși era aproape numai singur de șapte ani, de când și feciorul îl părăsise, însurându-se la oraș. Nevasta sa l-a lasat acum, mai bine de zece ani. De unde la 'nceput — după ce rămase singur — simțea povara grea a traiului solitar, în vremea din urmă, aflase o mulțumire în slujba sa liniștită și potrivită dorințelor vrăstei sale înaintate. Totuși veșnica singurătate nu-l făcuse taciturn, căci își găsisse un tovarăș la care ținea foarte mult și căruia îi putea vorbi oricât, oricând și oricum fără să se supere. Prietenul său intim și veșnic lângă el, câinele Hector, învățase chiar să 'nțeleagă anumite chemări și vorbe de-ale lui Bumbu. Credinciosul animal umplea astfel un gol, pe lângă casa pădurarului, care vedea o adevărată avere în Hector și-i atribuia o valoare egală cu aceea

a oricărui om. În tovărășia lui, petrecea Bumbu de șapte ani de când îl părăsi și feciorul și cu toate că la 'nceput ezitase să mai stea ca paznic în pădure, se convinsese după câteva săptămâni că slujba nu-i va fi așa grea având mână dreaptă pe puternicul Hector. Liniștea patriarhală seninătatea și mulțumirea ce domnia în casa pădurarului, arăta că nu se înșelase în convingerea sa.

Bumbu se rezima trainic și increzător în însușirile de valoare ale cânelui său credincios.

Cât bine îi făcuse lui Bumbu tovarășul său numai el știe. Și deși îi plăcea să se laude cu recompensele primite de Ocolul silvic, pentru uciderea salbătăciuilor, pădurarul un uita s'aducă laudele cuvenite lui Hector. Înțelegea perfect semnele stăpânului, ba până și dorințele lui câteodată, dar ce păcat că n'avea graiu de vorbit! Așa era silit să tacă, să facă, și să fie mulțumit cu mângăerile stăpânului său.

Faptul că Bumbu îl privea cu dragoste adevărată cu admirație chiar, își avea explicația în marele bine ce i-l făcea Hector lipsit de unele însușiri omenești, dar ferit de bună seamă mai ales, de defectele umane cari sunt în stare să strice și armonia perfectă între ființe strâns legate . . .

Aici înțelegerea era mult mai simplă, aici defectele omenești erau inexistente, aici armonia unei înțelegeri era primitivă dar trainică, sigură și absolut înalterabilă . . .

II.

— Ia-ți și 'mneata ce-ți trebuie și să plecăm cât mai iute.

— Bine dar . . .

— Nici un dar. Nu se poate să nu vii cu noi, căci nu cunoaștem pădurea ca dta. Noi am venit să vânăm și vrem să plecăm cu traistele pline, c'apoi răsplata nu-ți va lipsi.

— Bun, însă . . . eu un om crescut în . . . sălbătăcia asta, cum să merg cu domnii dela oraș, să vânnez, se sfii Bumbu vorbind cu avocatul Dragu, venit cu notarul, cu învățătorul din Murari să-și petreacă câteva clipe vânând

Pădurarul văzând multă bună voință, multă politețe în vorbele avocatului, primi invitarea, căci i se deschideau poate și perspectivele unui folos pe urma vânătoarei. Și la urma urmei de ce să se 'mbie atâta? Lucru greu n'avea de făcut și avea prilejul să asiste la o vânătoare 'n stil mare, care îi procura o adevărată plăcere.

Afară de Dragu, ceilalți îi erau cunoscuți lui Bumbu.

Acesta dintre toți se arăta mai nerăbdător dorind să plece cât mai iute. Era nou venit și dorința îi fu satisfăcută.

Plecând dela casa lui Bumbu, toți în grup, au rătăcit fără nici un rezultat prin pădure până când Dragu interveni :

— Ar fi mai bine cred, să ne despărțim câte doi și depărțându-ne, să închidem prin apropiere un spațiu. Rezultatul cred că ar fi — așa, — mulțumitor. Ce zici dumneata bade Grigore ?

— Nu-i vorbă ar fi mai bine așa. Se vede că sânteți stofă bună de vânător, își lua îndrăsneala Bumbu. Aprobarea din partea celorlalți nu întârzie să se arate și Dragu apoi continuă :

— Eu îl iau cu mine pe badea Bumbu, că are pe Hector ăsta voinic. Ne-om alege cu ceva oare ?

— Cum să nu ! Când am pe câine lângă mine, se 'ntâmplă minuni nu altceva, întări paznicul, convins de valoarea prietenului său bun.

— Vom vedea noi îndată zise cu o nuanță de scepticism Dragu care privea totuși admirativ pe Hector ce legăna firele de iarba cu vântul stufoasei sale cozi.

Se despărțiră câte doi . . .

Nu mult timp le-a fost dat să vorbească despre lucruri fără multă importanță, când aproape de deșisul prin care trece șanțul făcut acum câteva luni de săteni, ca să se scurgă apa zăpezilor, spre valea Mieilor, cei doi vânători auziră deodată semnalul strident dat de Hector.

Dase pe semne, pe urma unei prăzi.

Grăbiră atunci ambii, pasul spre locul unde credeau că s'afle Hector care alearga și lătra, împlinindu-și datoria. În deșisul pădurii, picioarele tinere sunt de un mare folos. Și Bumbu regreta ca nu le are, văzând cum i-o luare înainte Dragu.

Când ajunse la șanțul amintit, avocatul se opri puțin, ascuțindu-și ureche să prindă mai bine semnalul lui Hector. Privind la vale, avea și un loc deschis înainte și poate că va avea norocul să-i folosească această oprire.

Dar n'avu timp să cumpănească mult lucrul, căci că o străfulgerare Hector în urma unei ciute era gata să sară peste șanț când trăgaciul armei lui Dragu, invoi plecarea glontelui.

Prăvălirea celor două animale se făcu puțin după detunătura puternică . . .

Bumbu în grabă, sosi, când avocatul ucigaș privea aiurit victimele acțiunii sale : o ciută și Hector . . .

Se opri puțin, surprins adânc de cele întâmplăte, apoi, răpus de bătăile inimii, cari îi spărgeau pieptul, coborî prin

șanț mai mult alergând până la locul unde Bumbu avea să constate groasnică lovitură a sorții, care a tras atunci un hotar de veșnică și dureroasă despărțire între cei doi vrednici paznici ai pădurii . . .

Ajuns lângă cadavrul lui Hector păzitorul Bumbu, aruncă cu scârbă arma ca și cum ea ar fi fost pricina nenorocirii și s'aplecă dureros, cu sufletul frânt asupra însângeratului cap a lui Hector . . .

Căldura rămasă încă în cadavrul lipsit de viața răscoli acum izvorul lacrimilor paznicului Bumbu . . .

Om în puterea cuvântului și nu se simțea destul de tare să nu lăcrimeze . . .

Nu-i venea să primească în suflet știrea că i s'a dus părtașul de fiecare moment al vieții trăite de șapte ani. Simțurile însă o confirmau cu tărie.

Avu ocazia și până aici, să cunoască greutatea despărțirii de cei legați de propriă-i existență.

A fost încercat crud la pierderea nevestei sale când crezu că sufletul său nu va simți mai mult, alintarea unei clipe de mângăere. Dar ceeace n'a putut face singur sau alții la un loc, a făcut timpul: i-a închis cu încetul rănile durerii.

Rămase de atunci singur cu Hector pe care și-l făcu un drag prieten, care-l înțelegea oarecum și-l înconjură, cu multă credință, slujindu-l. Când și prăpastia acestei despărțiri se născu prin această tragică întâmplare, singurătatea se deschidea de tot sinistru . . .

Și el era menit să ajungă în fundul acelei prăpastii ca soarele mângăerii să-i fie pe veci ascuns . . .

III.

Ca să se arate om de inimă, notarul Murarilor se gândi ca Bumbu — după cum singur marturisi rupt de tristeța altei mari despărțiri — nevoind să mai rămână în pădure, să trăiască pe lângă casa sa, făcând ceeace putea, primind în schimb cele necesare modestului său trai. O făcuse așa și de dragul avocatului Dragu, care-i ceru să-l consoleze oarecum pe cel pe care-l nenorocise el.

Dar nici recompensa avocatului, nici hotărîrea lui Marin, nu putea să-i insenineze sufletul, să-i mângăe inima, zdrobită prin lovitura ce-o primise și a cărei rezultat fu o dublă despărțire: de ceeace avea atât de drag: Hector și de pădurea la care ținea atât de mult.

Inchis în frământarea sa internă, se hotărî să nu anunțe pe fiul său, la mare depărtare de el în oraș, un de-și ducea viața destul de greu.

Cu toată eroica sa resemnare, incurând observă că în casa notarului care forfotea de viață intensă, viața sa se sprijinea doar pe amintiri din alte vremuri. Simțindu se izolat atunci, de aceea latură a vieții, ce oferă și satisfacție — fie chiar rari — fostul paznic de pădure, se vedea nenorocit peste măsură în tragică-i existență.

Trăia acum vremuri ce scoteau în relief părțile luminoase ale vieții sale de odinioară, cari toate apăreau precipitate în amurgul melancolic, prevestitor al unei adânciri în intunerecul desnădejzii . . .

Cei din jur, în zadar încercau să-i cunoască tăcerile nesfârșite, căci nici însuși Bumbu nu-și putea explica stările complexe de conștiință ce alternau cu momentele de adâncă durere, când *marile despărțiri* dominau înșiruirea gândurilor și-a amintirilor . . .

Și toate cântau pe aceeași strună și acelaș cânt sfâșietor de trist, ca acordurile ce însoțesc marile tragedii umane: A fost odată . . . a fost odată . . .

Cine era în stare însă, să fie părtaș simțirii sale? Străinii ce-l înconjurau și de cari nu se simțea cu nimic legat? Ei puteau, cel puțin — din curiozitate — să-l întrebe:

— Cum de te-ai schimbat așa, bade Bumbu?

Și el să scape repede, pe acelaș ton răspundea:

— Știu eu?! Se vede că așa ni-i scris: să trecem prin multe până trăim.

— Dar eu nu așa te cunoșteam până acum?

— De bună seamă, că nici nu semănăm cu cel ce sunt azi! afirma convins de adevărul care pornea chiar din suflet.

Acum era scurt la vorbă, cumpănit în toate. Iși purta cu greutate ființa sub strivirea neodihnei din viața sa internă. Trăia sub impresia că, destinul îi rezervase partea cea mai tristă a existenței omenești: durerea marilor despărțiri de ceea ce e strâns legat sufletul omenesc. Și cum treceau mai mult zilele, Bumbu se cufunda tot mai adânc în chinul său lăuntric.

Zadarnic căuta un suport care să explice consumarea acestei tragedii, nu putea găsi decât soluția vagă, fără contur, dar care avea să se precizeze mai târziu când starea lui sufletească îl va îndrepta spre o deslegare a frământării interne, o limpezire în haosul de senzații pe cari le trăia . . .

Ajunse apoi, chiar la concluzia că e absurdă rațiunea de a lupta contra acestor inverșunate asalturi ale sortii vitrege . . .

Pe lângă asta din ce în ce își dădea seama că, prezența sa, pe lângă casa notarului, era o apăsare pentru cei ce-l adăposteau căci, sulițele ce le trimitea privirea lor, îi pătrundeau baerile inimii, inveninată de chinul ce-i pătrunse ființa întreagă . . .

Actul ultim al tragediei unei triste existențe, s'apropia cu pași repezi spre sfârșite . . .

Rănille adânci ale durerii marilor despărțiri, își vesteau apropierea lor de oase . . .

* * *

Obișnuit cu singurătatea, cel ce-a fost peste 15 ani, paznic în sălbăticiunea pădurii, n'a putut rezista să nu privească inapoi speriat când ușa cimitirului satului Murari, se izbi cu sgomot.

Pașii săi prin iarbă, produceau un fâșâit displăcut, energic . . . Prin întuneric va putea afla oare direcția, încotro s'afila mormântul nevestei sale . . .

A! Iată-l! A dat de urmă-i! Copacul ce era la doi pași de mormânt i l-a indicat.

Ajuns aici, el puse mâna pe crucea de lemn . . .

Era încă trainică. Privi în sus, gânditor și rămase un timp așa. Renunță îndată la planul de-acasă, lăsând neștirbită cinstea crucii de lemn . . .

Observă apoi că o creangă a copacului gros, se 'ntindea deasupra mormântului și nu era prea sus dela pământ . . . O putea chiar ajunge cu vârful degetelor.

Își luă de pe umărul stâng frânghia pe care o aduse cu el și o ținu în mână, strângându-o nervos, adâncit în lupta din sine . . .

O senzație neplăcută și un fior de groază îl pătrunse când legănarea elastica a frânghiei i-l atinse peste picior.

Prin impresia puternică ce i-o insufla tăcerea nemărginită și apropierea imediată a locului de odihnă a celei de care fuse sincer legat sufletește, Bumbu simți cum o remușcare grea îl copleșește făcându-l să se rușineze deodată, singur, de planul odios ce și-l pregăti de acasă . . .

El care a rezistat atâtor încercări grele de-alungul vieții de până aici, să n'aibă acum tăria de a infrunța și-această lovitură și să se expună compătimirii — poate fătarnică — a celor ce-l vor vedea mâine atârând de creangă de-asupra crucii mormântului nevestei sale . . .

Ce rost a avut oare, infrunțarea eroică, a tuturor atacuri-

lor sorții nemiloase, dacă el a venit acum, aici, strivit de apăsarea grea a singurătății, durerii și nenorocirii, să capituleze ca un laș, despărțindu-se de lumea năpăstuită din Valea Plângerii?

Atâta și așa a învățat el din experiența vieții de până aici ?!

Sub îmboldirea acestor gânduri, Grigore Bumbu întârit oarecum, simțea cum se năruie planul ce-l făurise în ultima vreme...

Sentimentul onoarei și a respectului de sine, luptă dârz să-l facă să se decidă odată, ca în locul intențiilor funeste de a trece ultimul mare obstacol al supremei despărțirii, să pătrundă în el convingerea sinceră și hotărîrea tare de a și păstra neatinsă conștiința împăcată a unei lupte câștigată atunci când Cel ce l-a trimis în vâltoarea ei, va crede de bine să acorde laurii biruinței, vrednicilor învingători . . .

Și el ingenunchind rușinei, să renunțe acum la preamărirea acelor lauri ?...

Privind lucrurile și situația sa proprie prin prisma acestor gânduri întâritoare, Bumbu ajunsese la o hotărîre, pe care o credea cumpănită și vrednică de acel ce o viață avuse atributul de om cinstit și cumsecade.

Deaceea cu desgust, svârli energic frânghia până departe și aplecându-se bătrânește sărută evlavios un braț al crucii dela căpătâiul mormântului drag . . .

După o vreme scurtă, aceeași poartă a cimitirului, care se izbi înainte făcându-l să se întoarcă cu groază înapoi, lăsă acum să treacă prin ea un om un acelaș nume dar care purta în suflet o altă lume de gânduri . . .

Și ropotul mai sprinten al pașilor lui Bumbu, vestia o *despărțire* de gândurile negre și planurile odioase, cari l-au purtat pe aici . . .

Pe drumul ce duce spre Murari, în aceea noapte, mergea un om, care-și simțea viața animată de aceste clipe de reală învingere ! . . .

GH BULGĂR

Epigramă

Autorului volumului : „Citiți-le noaptea“.

La început m'a uluit

Titlul, — nu prea elocvent.

După ce le-am citit însă,

M'am convins c'ai fost... prudent!

Acteon

Garoafa

A venit în lume într'o zi caldă de Iulie... O tulpină tânără i-a fost mamă... Când și-a deschis întâia dată geana-i catifelată, năvala puternică a luminii solare a făcut-o să se înfioare și toată ziua și-a ținut ochiul numai pe jumătate deschis. Abia spre seară, de-a îndrăznit să-l deschidă mai mult,... dar văzând că vine întunericul, a oftat odată după lumină și și-a strâns din nou geana.

Toată seara a stat tristă, gânditoare; se muncea să afle care e soarta ei în lumea asta. A adormit târziu și... tocmai către ziuă a visat un vis frumos din care nu și amintea decât că un «Făt-Frumos» o privea cu patimă.

Când s'a deșteptat și și-a deschis ochiul, a simțit sărutarea de foc a soarelui, care — și el a rămas uimit când a văzut-o cât de frumoasă era...

Și ei i-a plăcut mult soarele și nici n'a mai clipit, măcar, din geană. Ii plăcea mult să-l privească, să se simtă alintată în căldura dragostei lui ce-i dădea viață. Și-a petrecut ziua numai cu el și a fost totdeauna veselă.

Seara, când a văzut că soarele se ascunde după colină departe, iar s'a întristat,... ba s'a supărat pe el și încă rău. Nu știa nici ea cum îi venise în cap ideia că numai el e de vină. Ii părea rău că-l iubește, că l-a lăsat s'o sărute și într'una-și zicea :

«Lasă că de m'ar iubi, n'ar fi plecat; ar fi putut să rămână, o... dar el nu mă iubește,... e... e rău... e... și se pornea să plângă.

N'a dormit toată noaptea de necaz,... într'una a plâns.

Dimineața, când a răsărit, soarele, a găsit-o plânsă... O lacrimă mare și cu sclipiri de briliant rămăsese agățată de coada ochiului. Par'că-i mai trecuse și necazul, când i-a simțit din nou îmbrățișarea privirii calde... Ce i-o fi spus soarele nu știu, știu numai că s'au împăcat în grabă și că au început viața din ziua trecută.

Dar nu s'au bucurat mult de dragoste...

Un flăcău — îndrăgostit și el — a cules garoafa și i-a dat-o «Ei», iar Ea a pus-o la sân.

Sărmana floriceică! Oare avut-a vreme să înțeleagă de veștejirea cea grabnică... că dragostea a omorît-o...

Tufeni, 24 Iulie 1934.

DAN M. CREANGĂ

† Ion Moldoveanu

„Să vină lina împăcare mai curând
„Pe fruntea mea de apururi încercată“.

Destinul a suflat în luminarea vieții lui Ion Moldoveanu, în plină primăvară. Crud destin. Crud, pentru că l-a trimis pe drumul cel fără de întoarcere așa de timpuriu. Și poetul Ion Moldoveanu s'a supus ca un copil. N'a cântit împotriva sentinței. A plecat întovărășit de „cortejul înaripat al primăverii“ așa cum a prevăzut:

„Mi-or cânta plecarea în poem
Paseri albe 'n stih de requiem.
Iar în noaptea înflorită, clară
Stele mari crescute peste țară.

Spice 'ngenunchiate 'n lanuri coapte
Vor s'voni plecarea mea în noapte,
Iar în pat toate Măriuțele
Vor stropi cu lacrimi năfrămuțele.

Și va fi ca și cum Domnul Sfânt
Ar trona o clipă pe mormânt,
Când m'or petrece 'n înălțimi și har
Clopote cu glasul tot mai rar“.

Pământeasă trecere.

Puțin cunoscut de marele public, Ion Moldoveanu a pășit peste pragul lumii de dincolo răpus de o boală „care pândește de aproape tinerețea și simțirea poetică“.

Vestea morții lui a stors lacrimi, a s'gdui din temelie ființa celor intimi și-a picurat tristețe în sufletele celor cari s'au întreținut mutual cu el prin paginile minunatului volum așa de sugestiv intitulat: „Sbor peste ape“.

Durerea pierderii lui s'a dublat la gândul că s'a afirmat ca talent poetic, dar n'a avut timp să se realizeze.

Penița lui abia s'a înmuiat în călimara inimii și cine știe când s'ar fi svântat dacă destinul nu i-ar fi supt viața așa de cu vreme.

Prin excelență poet al tristeței, Ion Moldoveanu n'a ajuns să tălmăcească „din cartea firii“ decât primele pagini:

„Față de năzuința mea primară
„I-atâta de puțin că mă infioară!“

Pretutindeni a văzut numai tristețe:

„Cine știe tristețile toate,
Cele din adâncuri, de pe ape,

Tristețea pruncului abia născut,
A cavalerului în za și scut?

Tristețea delfinului din pure mări,
Ori pe-a arborelui cu brațe 'ntinse 'n zări?
Cine știe tristețea morții albe,
Tristețea vieții în lumini și salbe?"

Și-acum poetul care ar fi vrut să facă din „fructele imaginațiunii sale“ acordul unei simfonii de tristeți, „a plecat în primăvară cu tristețea toată 'nchisă 'n el“.

Un glas de clopot, câteva lacrimi și-o pagină de ziar „ca pios omagiu al prietenilor“ ca apoi totul să reentre în normal. Această e soarea tuturor singuraticilor și-a iubitorilor de liniște, cu un cuvânt a poeților. E soarta pe care a avut-o și Ion Moldoveanu. Trecerea lui prin lumea aceasta a trecut de acum în lumea amintirilor. Trupul i-a fost încredințat adâncurilor de-acum, unde și va dormi somnul de până la a doua venire a Domnului, iar sufletul și-a luat „sborul peste ape“ la Arhitectul Universului, petrecut de gândul celor cari l-au cunoscut și admirat, până la poarta albăstrimilor celeste.

TRAIAN BLAJOVICI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Resemnare

Pentru Traian

*Din drumul luminat al înțelepciunii
M'am abătut absent și fără de știere
In zarea 'ntunecată a minciunii
Și m'am scufundat în neagra răsvrătire.*

*Dar m'am avântat cu duhul tinereții
Din lume'adâncă 'n larg spre omenire
Cu pieptul meu urnii-am din loc pereții
Și am învins înfricoșata slăpânire.*

*De-atunci aruncat-am vestmânt de gândire
Peste ramurile vieții-mi răsucite
Și'n suflet port lugerii de mulțumire.*

*Azi privesc tăcut spre drumuri încâlcite
Și-aștept timid fără de împotrivire
Minunea unei dorinți neîmplinite.*

IONEL NADIȘ

Ziua eroilor

Mântuitorul Nostru Isus Cristos, după ce și-a împlinit «*misiunea pământească*», după ce a suferit și a înviat; după ce s'a umilit ca să se înalțe, — s'a înălțat la cer, s'a așezat la dreapta lui Dumnezeu Tatăl pentru a-și continua, prin ajutorul Lui, de sus — dragostea față de noi — inaugurată prin pilda lui de jos.

O *misiune* au împlinit și cei pe cari țara recunoscătoare ni-i pune nouă — generației profitoare a jertfei lor, — *pilde* de urmat; ni-i pune în ziua de azi *icoane* în fața jertfei cărora să ne plecăm genunchii sufletelor noastre: *eroii*.

Eroi au fost, în neamul românesc. Inima noastră se umple de mândrie, când privim cu ochii sufletești superba galerie a icoanelor așezate pe mărețul iconostas din biserica neamului; din dosul căruia se înalță spre ceruri: binemirositoare — mireasma jertfei din Sfânta Sfintelor: a dragostei de neam și țară.

E ziua, e momentul să-i chemăm pe nume pe cei *gata atunci* la datoria jertfei, tudei, suferinții și a sângelui; *prezenți azi* la apel în smerita închinare și dragoste a sufletelor noastre în cari *altare* le-am înălțat:

Iubitorului de moșie Decebal; lui Traian cel drept: făuritori de neam. Viteazului Mircea; neînvingătorului Ștefan erou și Sfânt. Lui Mihai, vitejia căruia a nutrit nădejdea de mai bine a atâtor generații. Celor trași pe roata chinurilor lor, și-a suferințelor neamului, mucenicii: Horia, Cloșca și Crișan. Marelui lăncu, craiul munților. Surghiunitului pentru dragostea de neam: vlădica Inochentie. Domnului Tudor. Intemeietorului de țară și dinastie, înțeleptului rege Carol I; lui Ferdinand cel loial, marele întregitor de hotare. Și *câtor fără nume*, a căror jertfă *nume* ne-a făcut în fața lumii: celor 800.000 de jertfe pe altarul marelui izbândi a înfăptuirii visului neîmplinit al suferinții, de dragul cui ne-au răposat și moșii și părinții.

Dacă sufletul ni se umple de mândria atâtor vrednicii *din trecut*, — o nesfârșită *jale* ne cuprinde: că *a trebuit* să sufere atâta acest *neam* ca să intre în slava sa.

A suferit, dar a biruit: asigurându-ne nouă stăpânirea asupra acestor plaiuri *ale noastre*; întărindu-ne în convingerea că *un neam* care a fost în stare de *atâtea jertfe*, *nu poate să piară*.

Eroi au fost și-o să mai fie. Sămânța faptei lor va încolți în noi, va crește, va desăvârși în noi mândria și țaria *aceleși*

fapte, a dragostei de neam, oricând, în orice formă se va cere dela noi.

Dormiți în pace mari eroi, — noi vlăstare răsărite din pământul plămădit în sângele jertfii voastre, vom crește în noi fapta voastră: făgăduim să *devenim*, făgăduim să *creștem* eroi.

Eroi au fost, și-or să mai fie în neamul românesc.

Prof. AUGUSTIN COSMA

Mama

Chipul tău în fața mea e ca icoana celor Sfinți...
Pe fața ta se oglindesc durerea multor suferinți...
Intotdeauna-ai căutat ca să alini amarul
Purtând adesea pentru alții, tu singură calvarul...

.....
Să-mi spui înc'o poveste, te rog eu, numai una,
Așa cum îmi spuneai cândva, de mult... întotdeauna.
Eu te rugam iar tu-mi șopteai povestea mult duiasă
Cu Barbă-Cot sau Făt-Frumos și Ileana cea frumoasă.

Eu adormeam fără să știu sfârșitul care este
Așa stârșea, pentru mine-atunci, frumoasa ta poveste....
A doua zi eu așteptam să 'ncepi povestea iară
Și tot așa se întâmpla în fiecare seară ..

Trecut-au zile multe, luni, ba chiar și ani trecură
Dar totdeauna ai rămas aceeași blândă făptură
Cum m'am schimbat de-atuncea eu, căci «m'am făcut
[mai mare»
Dar pentru tine am rămas același copil care

În veci în suflet va purta icoana ta cea dragă
Chiar când viața ta, va fi doar, o amintire vagă...
Căci pentru mine n'ai să mori, ai să trăiești ca sfinții
Cei ce trăesc pentru ai lor, nu mor în veci... Părinții!

PAULA BIHARI cl. V L. O. D.

Text biblic

„Ce va folosi omul de ar dobândi lumea toată și își va pierde sufletul său? Sau, ce va da omul schimb pentru sufletul său?”
(Mc. VIII—36.)

Iubiți Străjeri,

Unul din scopurile principale ale străjeriei este îndrumarea tineretului spre o viață cât mai spirituală. Și nu fără rost, căci nizuința omului de a trăi o viață spirituală cât mai intensivă are o importanță covârșitoare nu numai pentru dobândirea fericirii vecinice, ci și pentru izbânda în toate domeniile vieții pământești.

Este recunoscut, că acestei vieți într'aripate se datorește avântul în toate ramurile artei: poezie, muzică, pictură, sculptură etc. Ei se datorește și biruința creștinismului asupra păgânismului.

Stimulate de avântul spiritual, și-au eluptat libertatea cele mai multe popoare. Acest avânt ne-a dat nouă, Românilor, pe eroii dela Călugăreni, dela Plevna și Grivița. Incălziți de acest curaj suprapământesc, dorobanții dela Oituz, Mărăști și Mărășești au arătat trufașului Mackensen, că „pe aicea nu se trece”.

Iubiți Străjeri! Dacă vreți să fiți fericiți, dacă vreți să fiți pe veci stăpânii țării noastre scumpe, să nu uitați, că acest ideal îl puteți ajunge numai prin cultivarea sufletelor voastre, a acestei esențe divine, cu sublimele învățături a dulcelui nostru Mântuitor, Isus Hristos.

Numai urmând lui Hristos, vom putea să ne lepădăm de noi înșine, de instinctele, slăbiciunile și trădările noastre; de păcatele împotriva noastră și împotriva aproapelui nostru.

Să nu uitați, că luptând pentru adevărul și dreptatea Domnului nostru Isus Hristos, chiar cu primejdia morții, aceea nu va fi moarte, ci pilduire de veritabilă viață în eternitate. Sănătate!

Prof. PAȘCU BOLCAȘ

Text biblic

„Arată, Dumnezeuule, puterea ta; în-tărește, Dumnezeuule, ceea ce ai să-vârșit întru noi”. Psalm 67.

Iubiți străjeri, străjeria este școala de educație a sufletelor tinere și frumoase. Fiecare om dela firea sa se dorește după frumos, bine și adevăr. Omul atâta valoare are, câtă bunătate, frumusețe și dreptate strălucește în el din marea infinită a bunătății, frumuseții și dreptății vecinice. Purtătorul acestora este sufletul.

Vieța omului numai atunci prețuește, dacă într'ânsa se validează sufletul. Stăpânirea spiritului asupra materiei este adevărata artă. În toate operele lui Dumnezeu este ascuns un gând maiestos. Dacă acest gând izvorește din inimă, va fi frumoasa madonă a lui Raffael, dacă iese din ton, va fi muzica sublimă a lui Bethoven, dacă din piatră strălucește, va fi grandioasa bazilică a sfântului Petru, iar dacă din om resare, va fi bazilica lui Dumnezeu, biserica vie a Domnului.

E frumoasă armonia în colorii, ton și linii : din aceasta se naște pictura, sculptura, arhitectura, muzica. Dar ce ajunge armonia lumii externe cu toată frumusețea ei, dacă în interiorul meu port disarmonia. Nu este o povară mai chinuitoare în lume, ca și purtarea unui suflet disarmonic. Omul modern de azi toate le are cu ce să-și facă viața plăcută și fericită, îi lipește însă ce este mai important: sufletul frumos și armonic, baza și izvorul adevăratei fericiri. Arta artelor, știința științelor este a forma sufletul frumos, armonic, a face ordine pe câmpul de luptă al patimilor : iată adevărata artă a vieții.

Iată pentruce dorim și vrem un creștinism integral, de care să nu-și bată joc nimeni, vrem o Românie sinceră cu sine, o țară profund creștină. Renașterea noastră o vrem prin biserică și străjerie.

Iubiți Străjeri ! Muncind cu credință și dragoste, veți fi aceia, cari veți clădi țara nouă, țara puternică, țara, care să nu fie biruită pe nici un teren. Și azi, când patria ne chiamă pe toți, bătrâni, tineri și copii, să contribuim la fondul apărării granițelor, să luăm exemplul dela micul erou al zilei, elev de curs primar, dar mare în suflet, Florea Constantin din cl. IV. primară, care a trimis următoarea scrisoare impresionată la Ministerul Apărării Naționale „Sunt fericit și mândru, că sunt fiu de român, Vă rog să primiți mica mea economie de 50 lei pentru viteaza noastră armată.“

Iubiți străjeri, aveți datoria sfântă să consolidați România întregită, dată nouă de Atotputernicul Părinte ceresc și să contribuiți prin toate mijloacele și forțele voastre morale și materiale, apărându-o și păstrându-o. Credința, dragostea, râvna față de Patrie și Rege să vă călăuzească în munca voastră, pentruca să rămâneți pururea legați sufletește de marele străjer, augustul Rege reformator, rugându-vă lui Dumnezeu cu psalmistul : „Arată, Dumnezeule, puterea ta : întărește, Dumnezeule, ceea ce ai săvârșit întru noi“. Psalm. 67.

Oradea, 22 Mai 1939.

ANTONIU POP
prof. de religie.

Evocarea zilei**Intrarea armatei Române în Oradea**

Visul frumos urzit în conștiințele românești de pe aceste meleaguri ale pământului dac, care torcea din fire — de basm și așteptare — icoana ostașului român din țara voevozilor viteji, coborînd cu bravură pletele stufoase ale Carpaților în marș biruitor spre câmpiile Tisei, se îmbrăca în anul 1919, în haina unui îndrăzneț dar temeinic realism.

În noaptea de 20 Aprilie a acestui an, noapte ce respira din plin ozonul unei nopți de primăvărată sburdălnicie, umbrită de razele strălucitoare a unei lumi ce renăștea pentru o altă viață, pentru o altă orînduire; un vînt încet și șoptitor, pornit din țara unde și vînturile știu să vorbească și să mîngăie, venea cu dor aprins înspre Oradea să vestească în șoaptele sale celor năpăstuiți de aici că în acea noapte sfîntă, dospește o zi nouă; — o zi — pe care și scriptura o proclamă drept ziua «pe care a făcut-o Domnul să se veselească și să se bucure într'ânsa».

În biserici, Români — gravi și cucernici, — îngenunchind așteptau cu evlavie învierea lui Cristos Mîntuitorul, din mormântul unde l-a condus mila dumnezeiască și dragostea nemărginită de oameni

Alături de bătăile ritmice ale toacii și dangătele melodioase ale clopotelor, în mijlocul fumului cenușiu ieșit din cădelnițele, a căror scînteie roșii erau parcă — personificările însuflețite ale îmbrățișărilor sincere dintre tămăie și jăratec, — se înălțau înspre cer rugăciunile fierbinți, presărate cu mii de lacrimi ale credincioșilor veniți să proslăvească creștinește «învierea unui Dumnezeu și învierea unui neam».

Preoții în odăjdii albe, având într'o mână crucea pătimirii sfinte, iar în cealaltă o lumină aprinsă, își întâmpinau credincioșii în ușa altarelor spunându-le «Veniți de luați lumină». Da ! lumina adevărului, care pentru voi până acum n'a fost, dar azi Cristos, călcînd cu puterea sa divină moartea, o aduce și pentru voi «Fiți dar vrednici de ea».

Acest norod credincios, — în al cărui suflet a trăit intens credința puternică în învierea neamului și în această credință și-a păstrat mii de ani intactă conștiința și crezul, — a primit a doua zi cu un entuziasm delirant pe frumoșii flăcăi ai Rega-

tului, veniți împinși de un imbold curat să spintece pentru totdeauna, cătușele nedrepte ale subjugărilor și suferințelor milenare.

Generalul de neuitată memorie Traian Moșoiu, comandantul suprem al Armatei eliberatoare, coborînd din automobil cu fermitate și hotărîre, întocmai ca și omul convins că pășește pe țarina lui, a spus aceste memorabile cuvinte «Români ! Făcînd primul pas în acest loc, în numele M. S. Regelui Ferdinand I., declar acest pămînt desrobotit și pe veci unit cu pămîntul românesc».

De-atunci s'au scurs 20 de ani. Noi n'am trăit acele vremuri de restriște, cari s'au sfârșit prin acest act înălțător. N'am cunoscut silnicia și sacrilejele unei stăpîniri samavolnice și dușmănoase.

Totuși le cunoaștem din istorie. Și istoria pentru noi e sfîntă, în primul rînd fiindcă-i a noastră și în al doilea rînd fiindcă istoria noastră e țesută din suferință și sânge.

Și dacă azi, într'o lume ce geme sub amenințări de pumni și de fraze, — o lume ce tânjește în agonie și sbucium, Românul își păstrează cu seninătate calmul și sângele rece, e datorită respectului pe care îl are pentru istoria sa.

Nu vrem să ne antrenăm în lupte de cuceriri asupra unor pămînturi ce nu ne chiamă și nici lanțurile iobăgiei noastre de eri să le aruncăm în cărca nimănu, dar cu atît mai vîrtos nu vrem să le purtăm nici noi.

Drepturile și credința noastră sunt consfințite de sângele și jertfa acelor cari le-au smuls și în apărarea lor stăm gata a ne lupta oricînd și cu oricine — hotărîți să ne apărăm cu ultima șuviță de energie «sărăcia și nevoile și neamul».

Imprumutăm cu bucurie limba noastră armonioasă și dulce acelor cari vreau să ne simtă bătaile pulsului și căldura; dăm din bogățiile munților, codrilor ba chiar și din bogățiile sufletelor noastre acelor cari ne privesc cu prietenie; oferim cu bunăvoință cîntecele, jocurile și doinele noastre tuturor acelor cari vreau să ne cunoască bucuriile, suferințele și sinceritatea; dar din glia strămoșească nu vom da fără de sânge, nici noi, nici strănepoții, nici o fărămitură de pămînt; nu oamenilor «dar nici zeilor din cer»; — nu nici acestora — «fiindcă ei au cerul lor». Sănătate.

Evocarea zilei : 14 Mai 1939.

Simion Bărnuțiu

Nu sunt întâmplări în viața omenească. Cuvântul «întâmplare» e recunoașterea neputinței noastre de-a pătrunde *cauzele* evenimentelor, cărora suntem părtași, dar mai ales *rostul* lor: fiindcă evenimentele sunt diriguite, de Dirigitorul vremilor și al sufletelor: *Dumnezeu*, care în neînțeleasa lui bunătate și grijă, *ridică ajutor* tuturor năcazurilor la vremea *potrivită și înaltă* din mijlocul poporului său, *băbăți*, chemați să însemne, prin pilda și cuvântul lor, *drumul* neamului spre desăvârșirea menirii lui pe aceste plaiuri.

Nu este neam, care să se poată mândri, mai mult decât neamul nostru: de a fi avut, întotdeauna și la vreme, conducători vrednici și autentici în gând și sânge românesc.

Această danie Dumnezească e răsplata *postelniciei* și a *increderei* lui în grija lui Dumnezeu peste el, a celui care-și începe munca și truda — cu Doamne-ajută și și-o încheie — cu Mulțumescu-ți Ție, Doamne!

Acest *Domn* a ajutat celui, care înainte cu 91 de ani, la 2 | 14 Mai 1848, pe vremea aceasta își terminase vorbirea din Catedrala Blajului: *Simion Bărnuțiu*, electrizând și dinamizând sufletele trudite ale unui neam, căruia numai *nădejdea* vremurilor mai bune, bazată pe dreptul lor la viața omenească și românească, — atât de frumos, atât de limpede și măestrit codificate în vorbirea sa, — *îi lumina drumul* spre așteptarea celor ce au venit, căruia fericiți părtași suntem; și i întărea *credința* în puterea ce rezidă în *moștenirea română și dacă a sângelui* și'n *credința-i devenită faptă*: că nu s'au turcit cu Turcii, nici nemțit cu Nemții, nici slavit cu Slavii, nici unгурit cu Ungurii! Ci au rămas și vor rămâne ceeace sunt și vreau să rămână: *Români*.

Slavă lui și lor tuturor celor 40.000, dela vlădici până la opinci și cinste nouă, în măsura ce-i vom urma.

Prof. AUGUSTIN COSMA

De ziua doamnei directoare

Sentimentele, cu cât sunt mai puternice cu atât mai anevoie pot fi îmbrăcate în haina cuvântului. Iar puternice sunt sentimentele ce cresc din rădăcina sincerității.

Ce e mai adânc și mai sincer ca dragostea copilului față de mama ce i-a dat vieța, îl ocrotește și l apără; îl îngrijește și-l mângăie; îl dojenește și-l alintă?

Și e ceva mai bogat decât sentimentul de gratitudine al copilului față de mama-i iubitoare?

Și totuși dragostea ce umple sufletul de sentimentele ce s'ar revărsa ca torente năvalnice și cutropitoare în mângăieri, nu găsește cuvânt mai potrivit, mai simțit, nici mai sincer, nici mai puternic, decât să gângurească, să soptească, să-și plângă ori să-și zâmbească toată bogăția dragostei într'un singur cuvânt:

„Mamă!”

Astăzi, când sufletele ne sunt pline de dragoste și gratitudine, de nu găsim cuvinte potrivite a le exprima; căci oricât de bogate ar pareă, ar fi prea sărace; oricât de puternice, s'ar părea neputințioase în fața puterii sentimentului;

Astăzi, când ne e dat să împărțăm bucuria ce vă umple sufletul: mamele noastre deacasă sunt mângăiate de mângăierea ce-o simțim că vă putem spune și Dumneavoastră cuvântul ce li-l spunem și lor:

„Mamă!”

Căci noi simțim mai ales noi cari suntem în pragul' despărțirii, azi de una; mâine, poate și de cealaltă mamă, — noi simțim că lucrul cel mai de preț pe lume e dragostea de mamă; dragoste ce-o simțim revărsându-se și aici peste noianul nostru de neputințe oricât: bunăvoință s'ar chema sămburele din cari au răsărit.

Vă rugăm să primiți, în acest cuvânt, toată dragostea noastră sinceră; toată bogăția sufletului nostru; și vă rugăm să credeți că v'am dat ce-am avut mai bun în noi, — fără să avem credința că v'am răsplătit indeajuns:

„Mamă!”

VIORICA Lic. Oltea Doamna

Examenu

Eram în timpul examenului de fine de an. Ca acumă îmi aduc aminte cum îmi băteam capul să fac o împărțire data de mama ca exercițiu asemănător cu cele ce trebuia să știu a le face la examen. Drept să vă spun, împărțirea o știam eu face până la un loc, însă acolo trebuia să pun zero la cât și nu știam cum se fac asemenea împărțiri. Pentru mine, care eram în clasa II-a primară, acest lucru îmi venea tot atât de greu, cum ar fi de

pildă astăzi să conjug un verb neregulat la Latină, ori să fac așa din senin o frumoasă narațiune umoristică, încât să reușesc a face toată clasa să râdă. Bineînțeles, clasa să nu râdă de autorul narațiunii, căci atunci aș da-o prin șperlă vorba Românilui. În sfârșit îmi arată mama de mai multe ori cum se pune zero la cât, însă eu ca mai ba, să fi priceput ceva din multele explicații ce mi-le făcuse ea! . . . Văzând că numai degeaba se trudește cu mine, începu să mă ia mai cu aspru. Toate încercările-i fură zădarnice, căci mintea mea par'că nu era făcută să priceapă când se pune zero la cât, ci alte năzbâtii și bazaconii. Cu chiu cu vai trecu și ziua iar a doua zi din dimineață, o pornii cu capu'n pământ spre școală. Mama era supăretă foc și-mi spusese că nici nu vrea să știe de mine, de oiu face-o de răs în fața oamenilor. Ba mai mult, îmi spusese că nici să nu mai dau ochii cu ea, când mă voiu întoarce! La școală se adunaseră oamenii în sală și examenul trebuia să înceapă din moment în moment. Băieții erau așezați în rând, pe clase. Inima îmi bătea cu putere și la intrarea învățătorului, mă făcui roșu ca racul! . . . Spre marea mea mirare dânsul vorbește publicului, apoi strigă numele celor premiați, printre care eram și eu! Nu-mi venea să cred ochilor că eram în clasa III-a, mai ales că nu fuserăm ascultați, după cum credeam! . . . Mă cuprinse o bucurie nespus de mare și când îmi veni rândul să iau cărțile dăruite pașii țanțoș și cu o privire mândră, deoarece toți ochii erau ațintiți asupra mea. După împărțirea premiilor cântarăm cu toții „Imnul Regal“, apoi cu bucuria în suflet, în urma ispravii ce făcusem, mă îndreptai spre casă și mă dusei drept la mama, ne mai ținând seamă că nu vrea să mă mai vadă în ochi și-i arătai bucuross cărțile primite, spunându-i cu mândrie că tot n'am făcut-o de răs! Nu-i vorbă că de zero la cât, tot n'am scăpat, căci mai târziu a trebuit să-l învăț de voie de nevoie. Dar ca iubiții noștri cetitori, să poată ceti și lucrări mai frumoase și interesante decât aceea, pun și eu aci un zero la cât! . . .

Cel puțin spre a dovedi că cel puțin acum știu când trebuie pus zero la cât!

DĂNILĂ TRAIAN

IV A

Zama Țiganului

Intr'o zi de vară sta Țiganul în ușa cortului, gândindu-se cam de unde ar mai putea ciordi ceva de haleală, căci, drept să

vă spun, i-se cam lipise pântecele de spinare. Ce-i vine lui în minte, ce nu-i vine, ca-și luă o bucată de mămligă uscată și un linguroiu și o porni liniștit spre baltă. Cum ajunsese aci, se așeză pe un pietroiu din marginea apei, își luă într'o mână codrul de mămligă, iar în cealaltă linguroiul și unde nu mi-ți începu a îndopa la mămligă uscată și a căra la apă din baltă cu linguroiul, de credeai că se bat Turcii la gura lui, nu altceva! . . . Intâmplarea făcu să treacă pe acolo un Român. Când văzu ce lucrează ciropina de Țigan, începu a-și face cruce și-i zise râzând:

— „Ce faci tu acolo, măi Țigane?”

— „D'apoi ce să fac, manca te-aș, ia și eu ca tot omul, manânc mamaliga cu zama dea pește, ca ne-a dat Dumnezeuău deastulă!”

DĂNILĂ TRAIAN
IV A.

Despre icoanele pictorului Irimie

Iconografia bisericilor și mănăstirilor dela noi din țară a fost neglijată aproape cu desăvârșire dealungul veacurilor. Dacă putem să vorbim despre o proprietate națională în cece privește pictura bisericească, trebuie să recunoaștem că aceasta se datorește inițiativei particulare și nici decât oficialității care și-a avut aproape întotdeauna partea ei de vină. Și, inițiativa particulară, a fost reprezentată prin stareții pravoslavnici care îngăduiau călugărilor să cutreere țara în lung și în lat, ducând cu ei căldărușa de boiele sfințite, pentruca sfințenia credinței să pogoare mai adânc în sufletele răvășite de păcat. Technica meștesugului au învățat-o dela călugării greci sârbi, ruși, bulgari, care au cultivat dela început caracterul artei bizantine, iar strădania era izvorită din cele mai adânci sentimente mistice. Un singur păcat doar au avut că fiind lipsiți de o cultură mai temeinică, n'au avut de unde să cunoască legi de perspectivă și anatomie, proporțiile și canoanele corpului omenesc și din pricina asta sființii noștri par schilozi, scofâlciți, degenerați și lipsiți de orice expresie. Cu toate acestea ei își au marele lor merit de a fi contribuit în cea mai mare măsură la unitatea sufletului nostru prin sânguința și dragostea de Neam ce i-a caracterizat

Abia în prima jumătate a sec. XIX geniul românesc ne dă pe marele Grigorescu care rupe cu tradiția și pune iconografia pe baza observației directe a naturei și pe baza artei naționale păs-

trată de popor și care a ridicat-o dintr'odată la formele cele mai subtile.

Urmează apoi o serie de pictori cu studii îndelungate în străinătate, care în decursul vremii au adus o covârșitoare contribuție în patrimoniul spiritualității noastre prin pictura lor bisericească.

Anii dela războiu cu fel și fel de prefaceri și imitațiuni din afară, epocă de crud materialism în care viața culturală și spirituală a pornit din materie și nici pe departe din străfunduri de credințe și idealuri a permis ca iconografia bisericilor noastre să fie încredințată unor elemente care nu aveau nimic comun cu arta propriu zis.

Exemple sunt așa de multe, iar mărturie stă puzderia de biserici care au avut nenorocul să cadă în mâinile unor astfel de nepricepuți favorizați de climatul asasin al politicei care ne-a condus tot timpul în cei douăzeci de ani de administrație românească.

Nu-i vorbă că soarta n'a vrut să îngăduie ca pictura bisericească să cadă exclusiv numai în mâna nepricepuților ci ne-a dat câteva elemente foarte destoinice, care au făcut zid de apărare și fără să descurajeze în calea moravurilor dela periferia vieții, au cultivat vechea artă a zugrăvirii bisericilor, au desăvârșit-o și astăzi putem să ne mândrim în fața multor țări de cece am fost capabili să realizăm, fără concursul și intervenția oficialității. De ex. Costin Petrescu, Demian, Olga Greceanu, Catul Bogdan, Tonitză, etc

Mai există o serie de pictori care au rămas credincioși tradiției și au cultivat arta bizantină în bisericile noastre, dar stau în umbra modestiei lor, prea puțin cunoscuți de către criticii noștri oficiali dela București și fără îndoială că dintre aceștia face parte și pictorul Nicolae Irimie, prof. de desen la liceul „Em. Gojdu“ din Oradea.

Pentru a invedera cele spuse, voi încerca să descriu numai o lucrare a acestui pictor și anume iconostasul bisericei din curtea spitalului Central din Oradea.

La primul contact cu ansamblul iconostasului, impresia e de prea multă luminozitate prea multă culoare, prea mult desen; și asta special în galeria medie Pentru că icoanele sunt dispuse pe trei planuri orizontale: jos, sfinți reprezentați individual; la mijloc, scene din viața Mântuitorului; în fine, culminând cu „Răstignirea“, între două icoane, individuale, — Sfânta Maică și Sfântul Ioan

Fiecare galerie își are caracterul său de ansamblu, — propriu și bine definit, deși iconostasul transpiră unitatea tempera-

mentală a artistului ; galeria inferioară — a sfinților cu sobrietatea ei mistică ; cea a scenelor, cu bogăția ei de culori și lumină ; în fine, a Restignirii, cu ineditul ei sentiment de durere, obsedantă organică. Peste tot însă domină bizantinul complementar al culorilor, spre deosebire de derivațiile occidentale, dar un complementar, pur, categoric, energic.

În galeria sfinților, corpurile au o înălțime nu disproporționată, dar cari tind spre un supranatural fizic ; corpuri cari relevă întâi o evidentă bogăție — bizantină — a îmbrăcămintei, — și o foarte serioasă cultură de compoziție, anatomică a artistului. Deși unele concepții — degetele și nasurile, afară de cel al Sfinței Fecioare — ar putea fi discutate.

Ceeace aduce nou e albastrul sumbru al fondului ; un albastru închis și uniform — mai închis decât cel din bisericile oltenesti, care admite combinația cu galbenul — portocaliu — care detașează net nu atât figurile cât aureola, dând acel „efect misterios“ — cum îl numea Van Gogh — al unei stele sublime, aruncată în adâncimea imensă a misterului : și dă, prin acest minunat efect, sensul personalității sfântului.

Dar acest sens al personalității sfântului respectiv, mai mult decât din poziția alegorică, — reiese din expresie decât din atitudine, — caz opus celui din galeria scenelor.

Astfel „Sf. Ioan Botezătorul“, — poate cea mai reușită icoană din seria aceasta — urmează caracterul istoric prin expresia feței, deși de sfânt, totuși aspră și quasi — sălbatică. Iar natura de stânci, — ce amintește atâta pe Giotto — nu numai că contribuie la impresia de rigid ce dă imuabilitatea și staticul bizantin, dar și contribuie la definirea prin sugestie a sensului ascezei.

A doua galerie, a scenelor, impresionează prin bogăție : bogăție și varietate de culori vii, de lumină, bogăție în ornamentația vestimentară care amintește școala lui Dürer, — bogăție și minuțiozitate în detalii, în fine bogăție în gesturi, tipuri și atitudini. Ar fi inutil să cauți în asta influențe „de școală“, sau ar trebui să admiți mai multe : ceea ce ar fi tot atât de inutil.

Dar mă gândesc la „Nașterea Domnului“. Nu numai hiperbogația — care ea însăși e prin definiție opusă conciziunii bizantine — dar, înafară de steaua călăuzitoare, nimic din rigiditatea cu care ne obișnuise această școală răsăriteană. Lumina, culoarea, varietatea, toate într'un tot avântat, exuberant, fășnind înspre soare, înspre cer, înspre Dumnezeu . . . Sfânta Fecioară și Iosif, au o puritate rafaeliană. Ca și întreaga icoană ce respiră puritate, seni-

nătate și grație, grație pe care o au parcă și animalele, deși impasibile întocmai ca la Duccio sa Cimabue.

În „Botezul Domnului“ — poate cea mai reușită — aceeași natură sălbatecă . . . deși proporționată acum, — care realizează palide tendințe impresioniste în reflexel umbrelor în apă. Deși se remarcă o inconsecvență față de figura lui Sf. Ioan Botezătorul din icoana individuală.

Dar dacă „Nașterea Domnului“ e cea mai bogată și „Botezul Domnului“ cea mai reușită, — atunci „Cina cea de Taină“ e cea mai expresivă, mai impresionantă chiar, — în tot cazul, mai frumoasă. Nu numai o concepție originală a dispoziției, mai mult sau mai puțin simetrice, — nu numai detașarea netă a lui Iuda prin lipsa aureolei, — dar mai ales icoana impresionează prin realismul său, prin realismul său, prin realismul brutal chiar, cu care Iuda își repede mâna, — mișcare a cărei bruschețe dinamică contrastează puternic cu staticul contemplativ al Sfinților, în momentul solemn al marei reculegeri; reculegere la care parcă se atașează până și fondul rigid al orașului dispus într-o compoziție categoric geometrică. În definitiv, poate că există acea discutată „metafizică a liniilor“, nu numai în idealista aspirație a triumfului gotic, nu numai în discursivitatea sentimentală a curbei picturale italiene, dar și în tăcerea mistică și în pasivitatea ascetică a liniilor neflexibile bizantine.

În „Intrarea Domnului în Ierusalim, cea îngrămădire de capete și de aureole, care la Lorenzetti producea o monotonie, aci, prin omogenitatea lor, produce un contrast cu efecte de realism, față de varietatea subiectelor din mulțimea ce-L întâmpină. Iar dacă în „Bunavestire“, crinul aduce o notă din pictura occidentală, acea notă va fi reamintită nu numai de simetria „Pogorării Duhului Sfânt“, unde apare un cer turburat de turburătorul eveniment și o minunată curiozitate foarte discretă, — dar și în magnificul idealism al „Invierii Domnului“ — tot atât de simetric — și culminând cu „Înălțarea Domnului“ care, pe lângă majestatea realizată în bogăție atât în lumină și culoare, cât și în atitudini și expresii, cât și în gesturi lipsite de moderația orientală.

Pentru a termina schița acestei galerii (despre cea superioară ne-am putea rezuma subliniindu-i realizarea realistă de școală spaniolă și efectul obsedant — era să zic halucinant, deși nu greșeam prea mult — al norilor de pictură flamandă) — ar trebui să mai amintim în treacăt ochii nemigdați deși uneori senini până la inexpressiv, precum și mai mult decât splendidele figurații a

feței Sfintei Fecioare din „Inălțarea Domnului“ și „Pogorârea Duhului Sfânt“ : realizări de mare artă.

*

Icoanele pictorului Irimie se impun atât prin originalitatea de concepție cât și prin cea de stil; atât prin realismul celor individuale, cât și prin bogăția celor de ansablu: bogăție — repet — de lumini, de culori complimentare, dar, — cu mici excepții — nu și de gesturi. Atmosfera de misticism se degajează mai mult din seninătatea atitudinii de tăcere decât din retorismul elocvenței apusene

Nu știu în ce măsură pictura pictorului Irimie contravine formulelor stereotipe indicate de mai mult sau mai puțin indicații „pictori de artă bizantină“, — precum nu știu întrucât pictura acestuia e „bizantină“. Dar pe lângă că e, indiscutabil, ortodoxă, deci românească, — mai știu că fenomenele de cultură nu cunosc reveniri, nu cunosc stagnări perpetui, — după cum în istorie dublarea unui fenomen nu-i postulează istoricitatea. Prin urmare și în arta bizantină — care e arta, nu a unei școale sau a unui curent ci a unui spirit etern — se impun nu „variație pe aceeași temă,“ ci „evoluție în același spirit“.

Incapabil de reticențe și convenționalisme, cu aspect teatral — deși sincere și din profundă convingere — nu pot să termin decât gândindu-mă la atâtea gălăgioase mituri false. . . Dar, în același timp gândindu-mă cu o considerație deosebită la acel judecător infalibil care distruge miturile false, dar și ridică adevăratele valori: timpul.

OVIDIU DRIMBA

De pe frontul examenelor . . .

București, 10 Iunie . . .

Dragă tată și mamă,

Scriu din primele tranșee ale frontului . . . matematic. . . . Mai sunt trei băieți, afară de cei ce sunt acum înăuntru de vreo 50 de minute . . . Acum, a ieșit seria ce era înăuntru. Mai am vreun ceas . . . Imi simt capul așa de gol . . . (mai ales că un coleg a găsit într'un saltar . . . rumeguș de lemn; și pretinde că eu mi-aș fi golit capul acolo !)

Bietul Ciureșan, e jalnic! A intrat ieri și s'a încurcat în așa fel, încât n'a știut aproape nimic. El însă mai are norocul că i-a făgăduit de profesor că-l mai ascultă odată; pe când eu . . .

Peste un ceas, o să știu rezultatul. Până atunci mă duc să mă plimb, căci mă doare capul. (M'am sculat la 5¹/₄ !)

... ..
 La oral, am fost zăpăcit de cap, cum niciodată n'am fost la examene orale, totuși am făcut ceva. Dacă o să ia la socoteală și teza, dl profesor, atunci cred că am trecut (!!!???)! Dacă o să facă, după cum am auzit că se ia în considerare numai oralul, atunci . . . slabă speranță!

Dar sunt liniștit, acum, sunt în parc, ca să-mi mai treacă durerea de cap.

Când sunt în parc, uit totul. Și ca să ajung la asta, ascult păsările, mă joc cu furnicile ce trec pe sub banca mea. Dar când ajung acasă, între patru pereți, devin iarăși trist. Desigur asta din cauza tensiunii la care m'a supus examenul.

. . . Gândul îmi revine mereu, fără să vreau iarăși și numai la examen!

Am întrebat pe Doamna asistentă, despre rezultat și m'am oprit pe prima bancă ce am întâlnit-o în cale ca să vă scriu: Am trecut!

Când am auzit, am simțit că mi se moaie picioarele. Deși am fost tot timpul (cât nu eram în examen!) calm și în aparență indiferent, examenul acesta m'a costat o mare tensiune nervoasă . . .

Acum! Ich bin homo beatus! Adică: beat. Nu de vin, ci de nu știu ce: 1 gr. părere de bine; 20 gr. sentimentalism; 15 gr. primăvară!

1 gr. de părere de bine . . . poate după cum e și nota: 12! De altfel am răspuns mai puține minute, decât numărul notei! Asta, poate, explică, cel puțin în parte, pentru ce băieți, ce abia dădeau pe la cursuri, au obținut note 16, 17, iar baetul Ciureșan, care a învățat și știe carte, nota 13; iar eu 12!

Eu am rămas complet desiluzionat de mine deși am fost bolnav în vacanța de Paști: M'am dus însă să asist la alții și am constatat că din întrebările ce le-am auzit, afară de una, le-am știut pe toate bine: așa că m'am . . . reiluzionat.

În orice caz, cred, comparativ judecând, meritam mult mai mult. Vezi pozna! Înainte de examen mă plângeam că am să cad, iar acum nu-s mulțumit . . . De fapt chestia e complicată: aveam dreptate și atunci; am și acum.

În definitiv mă bucur c'am trecut; mă doare însă când văd că prietenii mei se bucură și ei că n'am primit o notă mai mare . . .

VIOREL

Dragul meu,

Braşov, 15 Iunie.

Când ți-ai făcut datoria, să nu le intereseze prea mult aprecierea ei din partea altora. Viața va veni să te învețe că nu *rezultatul ci buna intențiune* și bunăvoința contează numai. Buna intențiune e a noastră în întregime, rezultatul e în foarte mică măsură numai, al nostru.

Scrii că tu te ai bucurat că ai reușit, *iar alții* încă s'au bucurat că n'ai primit o *notă prea mare!*

Este prima ta întâlnire serioasă *cu invidia!* E natural să te întristeze și supere, dar ar fi bine și trebuie să te aranjezi sufletește ca să te supere cât mai puțin.

Omul cuminte se supără pe lucruri neplăcute, a căror schimbare depinde de el, dar să te superi pe greșala altora, care-ți scot la iveală calitățile tale, nu e cuminte și un *prea mare lux*.

Cu cât te vei ridica mai sus, fără a vrea să te desparți, diferențezi de alții, — pentru tine înălțarea continuă e o necesitate a menținerii liniștii tale sufletești; mai ales că e și nu «ce», cu care te ai născut, n'ai ce te mândri, de care nu te poți rușina; — cum zic: cu cât vei progresa, în orice direcție — în studii, atitudini, bunătate, serviabilitate; — se vor găsi atâția cari să te prindă, să te tragă ca să nu te înalți să nu progresezi prea mult; călăuziți de instinctul neputinții lor de a recunoaște de bun și onorabil, o trudă și un rezultat de care ei nu sunt în stare.

Neputându-te urma, neputându-te recunoaște, căci ar trebui să-ți imiteze efortarea, se vor simți nevoiți să te zeflemizeze, ironizeze, batjocorească, bârfească; — aceste din urmă în dos, bineînțeles.

Dintre toate cea mai comodă, dar rea mai greu de suportat, armă e ironia, când e pornită de pe pedestalul prostiei întovărășită cu răutatea.

La aceasta e bine să răspunzi *cu aceiași glumă și ironie senină*; să simți că — *și aceasta e singur important*, — *caravana merge înainte . . .*

«Pe învidioși veșnic îi veți avea cu voi» — pot să zic parafrazând vorbele Mântuitorului despre săraci.

Ei sunt paraziții activității, ei sunt măsura valorii muncii trudnice și cinstite, căci invidia va fi cu atât mai mare, cu cât vrednicia ta va fi mai curată.

Adă-ți aminte de satira a II-a lui Eminescu: omul sdrobot

de această hidră, mai ales că a fost lipsit de razimul credinței, singură mângăietoare în năcazuril vieții — și vei înțelege că invidia, fiica prostiei și-a răutății, e cea mai mare, e doar singura putere a «lumii».

Uite, că fără să vreau, am atins coarde de pesimism.

E aparență numai, ori dacă vrei o recunoaștere a adevărului vorbelor Sf. Pavel: «Spiritul e întotdeauna gata, dar trupul e neputincios».

Obișnuște-te, deci, să nu te doară decât greșelile tale; pe lângă ale altora să treci, chiar când te ating, cu milă și înțelegere . . .

Sărmanii oameni, cu ce-și bat capul. Dar pe tine Dumnezeu și vrerea ta să te ducă înainte pe drumul ce l-ai apucat spre bucuria ta și mângăierea noastră. TATA

Ruga mamei mele

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Sub icoana 'nvăluită în a candelii lumină
Am surprins pe maica aseară cum, cu șoapta ei ferbinte,
Il ruga pe Creatorul: cu puterea Sa divină
Să-mi dea mie: sănătate, mult noroc și multă minte.*

*Și era așa ferbinte ruga mamei 'ngrijorată,
Cănt'un colț, ascuns de dânsa, am îngenunchiat și eu
Și aceeași rugăciune buzele-mi au prins a spune
Ruga mea pentru măicuța o 'ndreptam spre Dumnezeu*

*Și cu-aceeași rouă, care ochii mamei 'nvăluiesc
Eu stropii iubirea-mi sfântă, pentru jertfa ei cea mare,
Iar pe buzele-i, cu care ruğa cerului trimise,
A depus a mea gândire cea mai caldă sărutare.*

*Iar când a venit măicuța strajă lângă pat să-mi fie
Și făptura să-mi îmbrace cu senina ei privire,
Mi-a părut că e un înger, cărui pentru veșnicie,
Trebue să-i port în suflet, ne'ncetat a mea iubire.*

MIRCEA BOLCAȘ cl. IV L. G.

Examenele

Ce aproape este vacanța și ce greu ni se pare că se apropie, după ce toți suntem oboșiți și molesiiți de un an întreg de străduință muncă și învățatură.

Organismului oboșit îi priește odihna.

Dar până la odihnă, avem de sărit un obstacol »pe vieață și pe moarte« : examenele.

Ele fac ca vacanța să se apropie repede, cel puțin să ni se pară că se apropie repede, pe când de altă parte, oboseala face ca ni se pare că se apropie încet.

Astfel ea se apropie potrivit. Ce amar te apucă să te gândești numai la greutatea unui examen cu un cuvânt greșit, cu o regulă neștiută pe de rost și în sfârșit, cu un patru aranjat la locul lui în catalog. Mi-ar părea bine când m'aș vedea cu clasa isprăvită dar ce rău mi-ar părea când m'aș despărți de colegi și de profesori pe o vreme destul de îndelungată. Și parcă văd zâmbetul tuturor, fericit și trist.

Da toți elevii au fost frați, profesori le-au fost părinți și lăcasul clasa.

Da și parcă văd dimineța acea potolită, cu o carte subsoară, când voi veni spre școală la examen.

Și mama cu zâmbetul amarnic mă văd întampina la plecare. »Gheorghe, cărțile tale«. Și Gheorghe își amintește și regretă. Și parcă mă văd intrat în clasă, pe d-l profesor mai zâmbitor la catedră și un coleg la tablă. Și cum la o regulă pipărată, unul începe să plângă.

Și d-l profesor îl întâmpină binevoitor.

»Nu plânge Șin, tu nu știi că noi am învățat regula asta«.

Și la o mică gândire regula se știe toți ridică mâinile sus și ochii tuturor scânteiază de o bucurie și tristețe necunoscută până atunci în clasă.

Și după încheiere, pornind spre casă în pas de dric, îmi voi părea atât de greu.

Și peste o lună, amintirea celui mai trist trei primit în catalog, îmi va părea o simfonie. Atunci îmi voi aduce aminte în tăcere de zilele frumoase de școală.

Imi voi aminti toți »4« primiți în catalog și tăcerea ce-i urma.

Imi voi aminti pașii cadențați ai domnului profesor în ora de compunere.

Da! Și voi eu avea vreme să consol aceste amintiri, trântit de căldură, cu capul pe masă în micul meu sopron, supranumit »salon«.

Și când ridic capul, pereții îmi par modelați și plini de tablouri. Da, tablouri de Grigorescu, covoare, mamură . . . Pereții rămân tot aceeași de scândură, cărțile tot aceleași vechi și împăienginite.

Și când seara se lasă încet încet în monoton
 Prea dulcea lună iese dintre nori
 Ce trec
 Și se ivesc
 Acoperind din când în când
 Un colț.
 Impiedicând
 Lucioasa-i față de a străluci
 Și stele ciuruiesc senin
 Prea greul negru al veșniciei
 Ce singur a făcut lumina.
 Senin de raze
 Planete prea scânteietoare
 Și bolta Cerului senină.

Și când mă voi eu urca pe coteț, cu o lunetă stricată încercând să desleg harta vesniciei: Marte, Mărcur Iupiter.

Ochii mei se îndreaptă spre lună mult timp, ore întregi, Tresar. Mi s'a făcut că te-ai scufundat pe o clipă în neant. Dar nu . . . ești aici iarăși strălucind.

Privesc uimit spre tine lună
 Și văd și azi același farmec
 Senin;
 Durere, sclipet, tremur prea bizar
 Ce-l cunosc de mult Beethoven,
 Privind la cei ce nu vedeau
 Și te doreau.
 Sonata Lunei tremură ș'acum
 În tine, 'n stele, 'n plopi și 'n ape.
 Intreaga noapte nu-l încape
 Și ochii mei vrăjiți privesc
 Și eri
 Și azi
 Și mâine vor pvivi.
 Căci n'au ce face altă,

Decât la tine să privească.
 La tine Lună
 Sa văd și azi același farmec
 Senin
 Durere, sclipet, temur prea bizar
 Ce nu numai de-acum îl știu ...
 De veci,
 De mult
 Și'n mine a rămas viu ...
 Sonata luni.

Pe lângă lampă sboară insectele nopții. O carte groasă e deschisă la sfârșitul unui capitol care termină:
 Sulamita, Sulamita.

GH. TOBIAȘ
 cl. II a.

Țara mea

— Sonet —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Scrisoare către C...

«In țara mea curg râuri line,
 Și vântul blând adie primăvara...»
 Așa-mi încep scrisoarea către tine
 Să-ți spun ce mândră-mi este țara...

Pe malul Dunării bătrâne
 Eu stau cuprins de vrajă dulce...
 Și gândul tot pe loc rămâne,
 Când soarele stă gata să se culce...

Și prăfuitele-ne căi,
 Ne poartă carăle greoaie,
 La fel ca pașii-ne greoi...

«In țara mea curg râuri line,
 Și sunt deși codri, sus, pe munți»,
 Așa-mi sfârșesc scrisoarea către tine...

Raport asupra activității soc. de lectură „V. Alecsandri” în sesiunea 1938—39*)

În activitatea extrascolară a elevilor de liceu, o societate de lectură își are un rol definit. În cadrele societății se oferă posibilitatea ideală pt. încurajarea timidelor încercări de început, posibilitatea îndrumării talentelor pe făgașul care le duce la firească dezvoltare și a formării sau dezvoltării simțului estetic și gustului literar. În plus din discuțiile ce iau naștere în ședințe se dezvoltă spiritul critic odată cu acela al luptei pentru a-ți susține ceea ce ai creiat. Să privim activitatea societății noastre din acest punct de vedere și vom constata că și-a îndeplinit rolul dacă nu în întregime — ceea ce nu-i posibil — în mare parte. Stă dovadă tot ceea ce s'a lucrat anul școlar curent la societate și la „Țara visurilor noastre”.

Numărul sedințelor ținute în acest an este de 11 dintre cari două, prima și ultima, comemorative; una închinată Reginei Maria, alta cea de azi, lui Mihail Eminescu. Activitatea desfășurată în în aceste ședințe se poate împărți în:

1. Proză estetică și poezie
2. Lucrări didactice și critică
3. Producții musicale.

Vom menționa pe cât e posibil într'un raport ceea ce s'a evidențiat, o însușire a tot ce s'a prezentat în ședințele soc ar fi lungă și inutilă. Pentru proza estetică menționăm schițele pline de inedit și cu o bogată imagistică ale lui Florian Gherdan cl. VI și două nuvele (Zădărnice, Ucigașă) de Ionel Nadiș cl. VIII. Poezia a avut un tânăr și talentat reprezentant în Vladimir Drimba cl. V care la începutul sesiunii a dat un admirabil sonet — Iarna — I se adaogă nume mai demult cunoscute în cadrele societății Ionel Nadiș cl. VIII, Eugen Groza cl. VII (La moartea Reginei) și Vasile Moțet cl. VI (Desamăgire, Toamnă)

În ceea ce privește lucrările didactice au prezentat aspecte literare ardeleno prin cicluri de conferințe; Traian Blajovici cl. VIII (Din trecutul literar al Ardealului; Un prozator fecund al Ardealului; Ion Agârbiceanu) dovedind o erudiție serioasă și o muncă tenace și subsemnatul (Octavian Goga). Vasile Michiș cl. VIII a schițat figura marelui Verdi (Verdi, cântărețul latinității) iar Vlad Zănescu cl. VIII aspecte din frumusețile naturale ale ținutului nostru.

*) Raport prezentat în ședința ultimă — 20 Mai a. c.

Critica a avut demni reprezentanți în Traian Blajovici cl. VIII — erudiție critică — Vlad Zănescu cl. VIII — ironie fină — Florian Ghender cl. VI cu aceeași mențiune și Aurel Ghender cl. VI cu un fond eminentemente rațional.

Am acordat atenția cuvenită producțiilor musicale. Relevăm în acest domeniu pe Vasile Michiș și Victor Fanea cl. VIII, Ioan Rușdea cl. V și Ioan Sabo cl. VI

Statutele societății cu viții de fond și formă, ne mai fiind conforme noului ritm de activitate imprimat societății în ultimii doi ani, am prezentat societății un proiect de noi statute care a fost aprobat în unanimitate.

Un capitol aparte îl formează în cadrul activității societății revista „Țara visurilor noastre“. O muncă tot atât de serioasă și îngrijită ne-a dat posibilitatea să o menținem pe planul pe care se ridicase în anul trecut, întâmpinând astfel în toate părțile o largă bunăvoință. Interesul mai mult sau mai puțin accentuat, atenția acordată printre preocupările-i atât de variate, de domnul Nicolae Iorga, aprecierile din presă, mențin atmosfera ce s'a creiat revistei încă din primul an de apariție. În paginile revistei întâlnim aceleași nume cari s'au impus în cadrele societății, majoritatea colaboratorilor recrutându-se dintre membrii societății. O apariție promițătoare este tânărul Gh. Tobiaș din cl. II care prin poeziile publicate în revistă, dovedește un real talent poetic.

Ne îndreptăm din toată inima mulțumirile noastre spre președintele de onoare al societății noastre și redactor al revistei, domnul profesor Augustin Cosma care acordând tuturor și întotdeauna cea mai largă înțelegere, a depus dragoste neprecupețită și muncă trudnică pentru ca bunul nume al revistei să dăinuască și societatea să prospereze. Aceleași mulțumiri domnilor profesori cari ne-au înțeles și apreciat silințele colaborând cu noi; deasemeni tuturor acelor cari și-au dat contribuția lor desinteresat la administrarea, tipărirea și expedierea revistei.

Incheind o sesiune care contribuie la istoricul societății noastre de lectură cu o pagină de muncă serioasă, rodnică, dorim din tot sufletul ca activitatea viitoare să constituie ca și cea de până acum, un tineresc omagiu adus celui al cărui nume îl poartă.

DINU TANASE

Cinste se cuvine tuturor celor ce au contribuit cu truda sufletului lor, ca societatea să se mențină pe același nivel, înalt și bogat cu preocupări de ordin artistic literar și științific, dar în primul rând neobositului ei președinte, dlui Dinu Tănase, căruia îi

revine partea leului de merit pentru sufletul ce a depus în calitate ce a onorat-o, pentru progresul și bunul mers al societății. Același cuvânt de mulțumită se ține plăcut îndatorată să-l spună aceluiași muncitor cinstit în coloanele ei, și revista Țara visurilor noastre, dlui D nu Tănase, a cărui scris a atras asupra noastră atențiunea dlui N Iorga; și laudele dlui Insp. gen. Aron Demian; precum și colaboratorilor neosteniți și gata oricând și la această datorie: Dnii Vlad Zănescu și Blajovici. Țara visurilor noastre le dorește lor și tuturor colaboratorilor săi împlinirea tuturor visurilor făurite pentru binele lor și spre mângăierea celor ce i iubesc (a. c.)

Țara visurilor noastre

Obiceiurile din bătrâni

Cine ar nega rolul și rostul rădăcinii în viața unui pom, om fără de judecată s'ar socoti. N'are decât să înfigă în pământ o creangă, oricât de înverzită și înflorită, ca să se convingă din v. ștejirea și moartea ei: că din rădăcini trăește; din ele își dobândește puțința vieții.

Nu numai pomii, ci și națiunile își au rădăcinile lor: sunt aceia, din cari ne tragem suportul organic și moral al existenței noastre a tuturor: țaranul.

Este țărănimea care s'a dezvoltat și trăește între anumite împrejurări ale vieții lui specifice, caracteristice; cari l-au format a fi ceea ce este. Aceste sunt obiceiurile lui: jocurile, dansurile, cântecele, descântecurile, basmele; portul și limba lui, atât de strâns legate, unite de ființa lui și a neamului; încât a le nesocoti înseamnă a-l desrădăcina, pentru ca vestejindu-se să se piardă și să piară printre neamurile pământului.

Ceeace-l face să existe așa cum există: ca un neam atât de deosebit de celelalte, și atât de minunat; ceeace i-a conservat și-i conservă puterea lui de viață: de a se fi putut păstra neschimbat și nealterat printre atâtea influențe, silnice unele, voite altele, este tocmai dragostea lui, alipirea lui de datinile, obiceiurile, cântecele, portul și limba lui, cari l-au conservat: păstrându-le.

Primejdia cea mai grozavă pentru un neam, singura, unica primejdie de moarte este tocmai și numai a se desface de ceeace l-a făcut ceeace este: a-și părăsi, a-și nesocoti obiceiurile și datinile bătrâne, portul și limba.

Dar mai ales pentru noi, cei ce suntem și vom deveni *pătura lui intelectuală*, această primejdie este atât de iminentă, atât de îngrozitor de amenințătoare.

Solidaritatea, unitatea și comunitatea satului, în întregime românesc, apără pe țaran și-l conservă făcându-i păstrarea datinilor ușoară; fiind impusă de obiceiul tuturor.

Orașele, cu caracterul lor de amestec al limbilor, asemănător celui dela Turnul Babilonului, — ne învăluie pe noi intelectualii, ne strânge cu brațe de polip; ne pot suge, pe neobservate, toată vloga românismului din noi; cu știrea, durere, — de atâtea ori, cu invoirea noastră: Inconștient suntem păscuți de mândria împopoțonării cu pene străine.

Să ne păzim ca de foc, ca de moarte; căci moartea națională ne paște: ajungând desrădăcinați din datinile ce ne-au conservat ființa.

Dacă ne-am păstra numai limba, pe toate celelalte le-am pierde, — ușor am intra și noi pe calea pieririi și ne-am pierde dreptul de a ne socoti, noi intelectualii: autentice flori și roade ale poporului, sângele căruia curge prin vinele vieții noastre.

Pentru aceea Straja Țării își are în program cinstirea și păstrarea datinilor.

Să le cinstim și noi, căci sunt rădăcinile și trunchiul ființei noastre de Români ce suntem și vrem și trebuie să rămânem. (a. c.)

COMANDANT

Cronică

CONCURSURILE TINERIMII ROMĂNE: Ca în fiecare an, Capitala a primit și anul acesta, în vacanța de Paști, pe „crainicii Primăverii” cum i-a numit dl. Cezar Petrescu, veniți din toate unghiurile țării, la tradiționalele concursuri ale Tinerimii Române. A fost un nou prilej de înfrățire și de afirmare a tineretului, nădejdea de mâine a neamului. Iar prin subiectele alese, s'a dat acestor concursuri și un caracter de actualitate. Căci iată câteva din aceste subiecte: Ce-mi redeșteaptă în suflet aniversarea a 50 de ani dela moartea lui Mihail Eminescu? Dece trebuie să ne apărăm cu ultimă energie granițele? Un erou al neamului, ș. a. A fost o sărbătoare tinerească, „o olimpiadă a tineretului” cum bine a caracterizat-o voinicul președinte al Tinerimii Române, dl. Nae Dumitrescu.

Iar excursia pe care Tinerimea Română a organizat-o cu premianții în Țara Moților, are și un înțeles simbolic: Tineretul țării s'a urcat în cetatea rezistenței românești, să se închine la mormântul lui Horia și al lui Avram Iancu, martirii neamului din vremurile de restriște și de cotropire străină. E închinarea pe care fiii aleși ai neamului o aduc celor căzuți pe cumpul de onoare, pentru neam și țară.

20 APRILIE 1939: A 20-a aniversare a intrării armatei române în Oradea, aflată sub stăpânire străină, s'a serbat cu tot fastul cuvenit, fiind totodată și răspunsul nostru, adresat tuturor aceluia care, cu prilejul ultimelor evenimente, și-au îndreptat privirile spre hotarele noastre sfinte, că noi „ne apărăm sărăcia și nevoile și neamul”, care sunt ale noastre și numai ale noastre și pe care nu le vom da nimănui, niciodată.

SF. GHEORGHE: PATRONUL STRĂJERIEI: O fericită coincidență face ca Sf. Gheorghe să fie și patronul armatei și al străjerilor. Căci Sf. Gheorghe însemnează tăria noastră de a putea răpune balaurul ce s'ar aruca asupra scumpei noastre țări.

Insemnează de a fi gata oricând, cu ochi atințiți la hotare. E tocmai deviza străjerilor: Credință și muncă, pentru Țară și Rege. Sf. Gheorghe, patronul nostru, nă ne dea tăria de-a sădi această deviză pentru totdeauna în sufletele noastre și de-a o urma.

CONFERINȚA DLUI PROF. UNIV. IULIU HAȚIEGANU: Prezența în mijlocul nostru a dlui prof. univ. Iuliu Hațieganu este oricând binevenită și constituie pentru noi un moment sărbătoresc.

Iată de ce am ținut să-l salutăm cu toată căldura pe „tribunul șoimilor” când în ziua de Sf. Gheorghe, patronul tineretului, a venit în mijlocul nostru, pentru a ne vorbi despre „Astra” Serviciul Social și Șoimii Carpaților”. Spicuum din conferința dsale următoarele: „Azi trăim o nouă epocă, deaceea trebuie să ne punem în slujba marilor idealuri. Astăzi chiar am organizat în județul d-voastră Serviciul Social, o creațiune nouă a Regelui nostru, mănădat de o idee” pentru că mai era un pas pe făcut pentru ridicarea acestei țări acolo unde trebuie. „Un țăran luminat, credincios, capabil de muncă, un sat frumos, un tineret capabil de înțelegerea marilor probleme, națiune viguroasă, disciplinată, toate acestea printr’o politică culturală, o muncă pentru ridicarea națiunii. Orice operă mare, mai ales când este vorba de o mișcare, reușește numai dacă îndeplinește anumite condiții și anume: Un ideal, căci o națiune fără un ideal e destinată pieirii. Deaceea noi trâmbițăm de atâta timp idealul nostru, până la plictiseală chiar: O Românie mare, puternică și eternă printr’un popor mare, puternic și etern. Popor mare prin credința noastră strămoșească, prin oaoarea, prin cinstea noastră; puternic prin muncă; etern prin sacrificiu.

ȘCOLA ȘEFILOR DE CUIB: Legiunea de străjeri a organizat în zilele de 30 Aprilie și 1 Mai, școala șefilor de cuib. În intențiunea organizatorilor era ca șefii să se cunoască între ei. Deaceea li s’a dat prilejul ca la ședințe să discute între ei și să aducă chiar sugestii. Rezultatul a fost foarte mulțumitor. Căci sugestiile prezentate prin seriozitatea și teameinicia lor arată interesul din ce în ce mai pronunțat pentru Străjerie, această școală nouă pentru timpuri noi.

SOCIETATEA RELIGIOASĂ „SF. GHEORGHE”

Iniințată în anul școlar 1928—29 dintr’o necesitate de ordin religios-moral. În scopul cerut de această necesitate, societatea religioasă „Sf. Gheorghe” și-a urmat drumul trasat la înființarea ei, continuându-și și anul acesta, activitatea care timp de zece ani, sub parinteasca grijă și supraveghere a Păr. prof. Mauriciu Catana, astăzi directorul liceului, a menținut nestinsă în sufletele tinere, flacăra iubirii de Dumnezeu și de Biserica strămoșească.

Rodul muncii celui de al zecelea an, îl supunem astăzi, cu senimătate, dreptei critice pentru a se constata truda noastră de-a urma calea cea dreaptă. dela care cel ce se abate se prăbușește în abis.

S’au ținut în cursul acestui an nouă ședințe, dintre care una de constituire, șase ordinare și două festive cu prilejul praznicelor Nașterii și Invierii Domnului. S’au prezentat în cursul acestor ședințe 17 conferințe, 6 poezii originale, 4 declamări, 1 nuvelă originală și 6 lecturi religioase. S’au remarcat, în acest bogat program: VLAD ZĂNESCU, președintele societății prin lucrările: Praznicul Nașterii Domnului, cuvinte la apariția Bibliei „Regele Carol II”, Sfârșitul luptei: izbânda creștină o pildă

de eroism: Sf. Gheorghe; TRAIAN BLAJOVICI, cel mai prețios colaborator la programul ședințelor prin lucrările: Biserica și Străjeria, Rugăciunea în poezia românească, Sărbătoarea Nașterii Domnului-temă cu literatura noastră cultă, Creștinism și filozofie și Sărbătoarea Invierii Domnului-temă în literatura noastră cultă-; IONEL NADIȘ prin lucrările: Despre creștinism și Materialism și ateism, prin poeziile originale. Rugăciune, Moș Crăciun și Bolnavul și printr'un „Psalm“ original: TEODOR DEME prin lucrările: Personalitatea Mitropolitului Andrei Șaguna și Biserica strămoșească.

S'au mai remarcat prin lucrări: Aurel Chiș (Bateți și vi se va deschide) Teodor Marian (cele șapte cuvinte ale Mântuitorului pe cruce) prin declamări Teodor Damșa, Radu Banu, Aurel Ghender și Vasile Moțet și prin poezii originale Andrei Vexler (Rugăminte) și Ovidiu Roman (Satul meu și Troița).

Cuvintele noastre de recunoștință se îndreaptă către președintele nostru onorific, d-l director M. Catană, pentru grija pe care o poartă societății, fără de care desigur că rodul cules astăzi n'ar fi atât de bogat.

Mulțumim tuturor colaboratorilor noștri și în special acelor care s'au apropiat mai mult de noi: d-lui Traian Blajovici pentru toată munca pe care a depus-o pentru societate, d-lui Ionel Nadiș și d-lui Teodor Deme pentru colaborarea lor.

Fie ca rodul muncii noastre să fie o bucurie pentru noi și un îndemn pentru viitor.

VLAD ZĂNESCU

Președintele soc. rel. „Sf. Gheorghe“.

REUNIUNEA MARIANĂ „Buna Vestire“ a elevilor greco-catolici dela liceul Emanuil Gojdu a împlinit în anul acesta un nou an de o rodnică activitate. Membrii au înțeles în mare parte apelul lansat de dl. Președinte de onoare Păr. Pop Anton, care a depus toată bună voința de părinte sufletesc, conducând tinerimea cu deviza „prin Maria, la Cristos“ pe calea virtuții pentru atingerea perfecțiunii morale. Comitetul a lucrat într'un mod conștiințos. Era compus din Vasile Michiș cl. VIII-a președinte, Bulgăr Gh. cl. VII-a vicepreședinte, Venter Justin cl. VIII secretar, Boțiu A, Potra Gh. din cl. VII-a censori.

S'au ținut 6 ședințe ordinare și 2 festive. Un program era compus din 1, conferință, 2, recitări, 3, puncte muzicale.

1) Bulgăr Gh. a vorbit, dând dovadă de o adâncă cunoaștere a sufletului nostru, despre diferite aspecte ale tărarului marian iar în altă ocazie, despre „Religie și caracter ca și condiții ale renașterii Țării“ cu o precizie științifică vrednică de laudă; Hossu Vasile cl. VIII-a ne-a zugrăvit cu mult bun simț, adevărata societate bazată pe moralitate, iar Pop Zeno cl. VIII-a ne-a tratat cu o mare înțelegere dificila problemă a voinței creștine. Vasile Michiș cl. VIII-a a ținut două conferințe de popularizare, arătând într'una modul cum a inspirat Sfânta Fecioară pe artiști la creierea operelor nemuritoare, iar în alta vorbind despre personalitatea marelui răposat Papa Pius al XI-lea. Potra Gh. cl. VII-a ne ține o interesantă vorbire despre morală, nota ce ne distinge de animale, iar Venter Justin cl. VIII-a despre Papi, părinții sufletești ai lumii, cari nu rareori au ajutat pe Români în desvoltarea lor culturală.

2) În recitări s'a distins Ardelean Cornel cl. VIII-a cu poezia ocazională „Fericitul Jeremia Românul“ de Păr. I. Gârleanu. De menționat sunt: Boțiu A. cl. VII, Chiș Roșcanu Flaviu cl. VI, Giurea cl. IV și a . . .

3) Punctele muzicale, care au dat un colorit de sărbătoare ședințelor, au fost foarte bine alese. Fanea Victor cl. VIII-a ne-a delectat cu plăcuta lui voce, cântând diferite picesne și cântece religioase un „Ave Maria“ de Michiș și bucăți profane de Brahms și Mendelsshon. S'au distins și Fritea A. cl. III B. care a executat cu real talent la vioară

bucăți clasice și Michiș V. cl. VIII la pian cu frumoase calități. Sodalii Sabo V. și Csanda Andrei, ambii din cl. VI-a au complectat prin acompanyamentul lor la pian, frumusețea solurilor executate.

Sodalii mariani au venit în număr mare la ședințe profitând mult de cele auzite dela membrii cari au depus toată râvna și truda tinerească pentru propășirea Reuniunii, care are de scop să ne întărească credința în Dumnezeu, Biserică și Rege. Sperăm că activitatea acestui an se va continua în cei următori și cu mai multe roade.

V. MICHİȘ

Cronica muzicală.

Oradea Septembrie 1938—Aprilie 1939.

Mișcări muzicale la Oradea, nici în anul acesta n'au fost dese. Singura instituție muzicală română din Ardeal, opera din Cluj, ne-a dat o serie de reprezentanții din frumoasele opere din repertoriu (Carmen, Faust, Ebreea, Lahmè, Cavaleria Rusticană, Paița, Voevodul Țiganilor. Tomihöuser, Rigalèto, Traviatto) cât și câteva premiere (Mauon, Mortha, Irs). Păcat cu nu s'a reprezentat nici o operă românească. Dl. Director Dr. M. Mosta ne-a trimis ansablul întreg și bine pregătit: Orchestra sub baghetele Dl. Jean Bobescu, Dr. M. Săveanu, Ronai, E. Lazăr, corul sub direcția Dl. H. Klee, baletul (mai bun ca în anul trecut) sub conducerea Dnei C. Stanciu. Severa direcție de scenă a avea mai totdeauna Dl. N. Bretan. Rorurile principale erau cântate de cei mai buni soliști: Dnele Ana Roza Vasiliu, Lia Pop, M. Nestărescu, M. Cojocariu, P. Georgescu, și Dna Dr. T. Spătaru, C. Ujeicu, V. Siomin, Demetrescu, G. Simionescu, Soculski, Ioroszki, iar elementele tinere remarcăm Dșoarele Lia Hubic, F. Dobreascaia, Dnii Znomirovski, Nicolau, Moarcăș, Rântescu. Sperăm că Opera Română din Cluj își va păstra nivelul și pe mai departe, prin așa bune reprezentanții.

Cele mai mari evenimente muzicare ale acestui an au fost trei concerte date de maestrul George Enescu, M. I. Thibard, și A. Fischer. Maestrul Enescu. Incomparabilul violonist, genialul compozitor și neîntrecutul dirijor, e cea mai mare glorie națională a noastră. Ne-a fermecat din nou, dând tot ce-i mai perfect, prin aprofundarea în viața marilor compozitori, Ne-a dovedit din nou că rămâne unic atât în executarea bucăților clasice (Bach, Beethoven) romantice (Schuman) sau moderne (Debussy, Gaubert). Pionista Annie Fischer câștigătoarea premiului internațional, Liszt, cu toată tinerețea ei, e artistă formată, cu o tehnică uimitoare și cu o largă înțelegere și simțământ în executarea oricărei compoziții, lucru pentru care merită acel renume mondial ce posedă. Maestrul Jacques Thibaud e cel mai desăvârșit interpret a lui Mozart, prin jocul lui vioiu, cu un avânt tineresc, ducând parcă melodia pe aripi în sferile cele mai sublime; el mai este și un fervent păstrător al tradiției muzicale franceze.

Dintre artiștii dela noi, merită să fie pomenit Dl. Jean Proșteanu, care a dat un concert Paganini, interpretând cu versă și o tehnică unică compozițiile marelui violonist italian.

Instituții muzicale locale neexistând, nu avem în deosebi nimica de menționat. Numai corurile s'au produs într'un mod reușit, la sărbătorile naționale (1 Decembrie, 24 Ianuarie, 27 Februarie) sau în alte ocazii (6 Decembrie, 14 Martie, 25 Martie etc.) S'au remarcat prin executarea corectă a diferitelor bucăți de autori români: Corul Academiei Teologice Ortodoxe sub conducerea Dl. prof. Cornel Givulescu și al Academiei Teologice Unite sub Dl. prof. Francisc Hubic. Iar dintre școlile secundare: școlile Normale de Stat. sub conducerea Dl. prof. Gh. Strat; corul liceului de fete Oltea Doamna sub direcția Dnei-prof. Colonel C. Ștara, al liceului de Băeți Em. Gojdu sub Dnii profesori E. Hăncu și Popa Virgil.

Au mai fost coruri, ansambluri instrumentale, solouri etc. . . la serbările strărești ale diferitelor școli. . . .

Așteptăm mai multe manifestațiuni muzicale, mai ales românești.

VASILE MICHİȘ.

TARA VISURILOR NOASTRE

apare lunar
INGRIJITĂ DE :

DINU TĂNASE cl. VIII, preș. soc. de lectură «V. Alexandri».
OSCAR POPESCU cl. VII, vicepreședinte.
IONEL NADIȘ cl. VIII, secretar.
TRAIAN BLAJOVICI cl. VIII, preș. comisiei critice.
VASILE MCHIȘ cl. VIII.
ZENO POP cl. VIII.
VLAD ZĂNESCU cl. VIII.
GHEORGHE BULGĂR cl. VII.
CORNEL DRAGOMIR cl. VII.
EUGEN L. GROZA cl. VII.
GHEORGHE POTRA cl. VII.
AUREL GHENDER cl. VI.
FLORIAN GHERDAN cl. VI.
VLADIMIR DRIMBA cl. V.
GHEORGHE FLORESCU cl. V.

Sub conducerea și răspunderea :
Prof. AUGUSTIN COSMA

La revista noastră pot colabora elevii liceului «Emanuil Gojdu», foștii elevi, precum și elevii altor școli, ale căror articole le publicăm bucuros *în măsura posibilităților*. Redacția își rezervă dreptul de a face eventuale corecturi la articolele elevilor.

Un număr restrâns de pagini din fiecare număr va fi rezervat domnilor profesori și părinților pentru a trata chestiuni cari privesc viața ori educația elevilor.

Articolele se vor scrie citeț și pe o pagină a foii, iar cele pentru numărul următor al revistei se vor trimite până *cel mai târziu în prima zi a lunii următoare* pe adresa : Prof. Augustin Cosma, Oradea, Str. Dr. Lascu No. 5, cu mențiunea : Pentru revista «Țara visurilor noastre», scrisă pe plic.

Redacția stă cu toată plăcerea la dispoziția cetitorilor pentru a-i lămuri, pentru a le ajuta la rezolvarea problemelor pe cari nu și-le pot înșiși rezolvi. Aceasta fie la poșta redacției, fie, dacă problema merită interes deosebit, în cadrele unui articol.

Abonament pe anul școlar 1938—1939.

Pentru instituțiuni	lei
Abonamente de încurajare	200 »
Pentru d-nii profesori și părinți	100 »
Pentru elevi	80 »

Elevii, la 5 abonamente plătite, primesc un abonament gratuit.

Cine reține un număr, se consideră abonat.

— Prețul unui exemplar 20 lei —

„TIPOGRAFIA ADMINISTRATIVĂ“

Propr. I. Ciortin

Oradea, str. Avram Iancu No. 3.

BCU Cluj / Central University Library Cluj